

Slovenska hiša Olimpijske igre Sydney 2000

Slovensko hišo so do sedaj
sponzorirali iz slovenske skupnosti v
Avstraliji sledeči:

**Glavni sponzor
v Avstraliji:**

St. John's Community Club -Klub
Triglav Sydney

Nepozabna srečanja na Snowyju

Foto: Matija Cestnik

Avstralski Irec Ulick O'Boyle iz skupine *The Settlers* napisal pesem o Slovencih in Sloveniji že leta 1990

Ulick O'Boyle /Foto: F.A./

JINDABAYNE, CANBERRA /GLAS SLOVENIJE/- Ulick O Boyle je veteran Snowyja, ki je v preteklih letih napisal veliko pesmi o možeh Snowyja. Pred kratkim je izšla CD skupine *The Settlers Songs of the Snowy Mountains*. Za nas Slovence je zanimivo to, da so Ulick in njegovi *The Settlers* izdali kaseto *Snowy Rambler* s pesmijo *Old Slovenia* že oktobra leta 1990, ko Slovenija še ni bila samostojna država. Zanimivo je tudi to, da tega nihče od Slovencev ni odkril dolgih devet let. Ulicka je in njegov ansambel je srečal na pikniku v Jindabaynu Florjan Auser 17. oktobra letos in s kameri posnel pesem *Old Slovenia*, ki jo je ansambel tam zapel. Florjan je pesem uvrstil v zgodovinsko oddajo o 50-letnici Snowyja na TV 31 Sydney v ponedeljek, 1. novembra, na melbournski slovenski oddaji TV 31 pa bo na sporedu 9. novembra. Str. 15

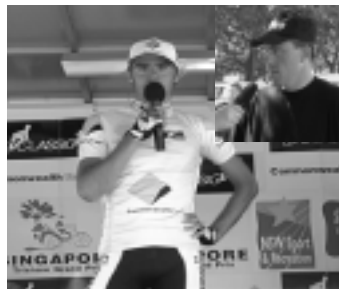
Na srečanju ob 50-letnici SMS govoril tudi avstralski premier John Howard

Foto: Florjan Auser

Premier John Howard

Slovenski uspeh na kolesarskih dirkah Commonwealth Bank Cycle Classic

SYDNEY, CANBERRA /GLAS SLOVENIJE/- Verjetno se ime Slovenija v Avstraliji še ni ponovilo tolikokrat kot zdaj v petnajstih etapah kolesarske dirke. Gorazd Štangelj je ves čas oblačil rumeno zmagovalno majico, predstavljali so ga na odrih skozi celotno 1006 km dolgo dirko. Spoznali so ga v Sydneyu, Newcastleu, Nelson Bayu, Gosfordu, Wollongongu, Nowri, Miltonu in v Canberri. Str. 6

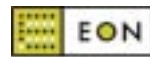
Getaway Holiday Expo Slovenija Turistični Expo

Sydney
Exhibition Center H21
od 29. do 31. oktobra
Melbourne
Exhibition Center E38
od 12. do 14. novembra
Tudi letos ima Slovenija svojo
stojnico tako kot prejšnja leta.
Letos z najnovejšo
turistično ponudbo.
Sodelujejo Center za
promocijo turizma, Adria
Airways in Kompas Holidays

Sponzorji:
Slovensko društvo Sydney
Versko in kulturno središče sv.
Rafaela Merrylands
Igralska družina Merrylands
Slovenski klub Perth
Organizator vabi k sponzorstvu vse
avstralske Slovence!
Alfred Brežnik,
ataše slovenske olimpijske
reprezentance
Sydney 2000

Stičišču avstralskih Slovencev bronasta medalja največjega slovenskega strežnika Eon-a

VAŠ HSTOP V INTERNET

“Spoštovani!
Uredniki portala Eon.si
so vaši strani Stičišče avstralskih
Slovencev
<http://www.glasslovenije.com.au>
podelili bronasto priznanje
OGLEJTE SI!
Priznanje Oglejte si! podelujemo
stranem, ki po videzu ali vsebini
izstopajo iz povprečja.
Čestitamo!
Uredništvo portala EON.si”

ČESTITKA
Najstarejši še živeči olimpijonec,

bo s... nbra
svo... an.

Iz dnevnika
urednice
Stanke Gregorič

Betnava - tam, kjer sem doma

Na poljani ob Betnavskem gozdu, ob pekrskem potočku in dvorcu Betnava, na tem koščku zemlje med obronki zelenega Pohorja in mestom Maribor, kjer je letos 19. septembra, na dan beatifikacije Antona Martina Slomška iz grl 2500 pevcev veličastno odmevala slovenska cerkvena in ljudska pesem združenih župnijskih zborov mariborske škofije in koprskega stolnega zbora; na tej poljani kamor je prišlo na srečanje s papežem Janezom Pavlom II. okoli 200.000 ljudi, sem preživljala svoje prva otroška in kasneje mladostna leta. Tu sem se igrala, se smučala, sankala in drsala, se sprehajala in sanjala svoje prve mladostne sanje! Le nekaj sto metrov od te "svete poljane" sem bila rojena in tu sem preživela svojih prvih triindvajset let.

Betnavski dvorec Foto: Delo

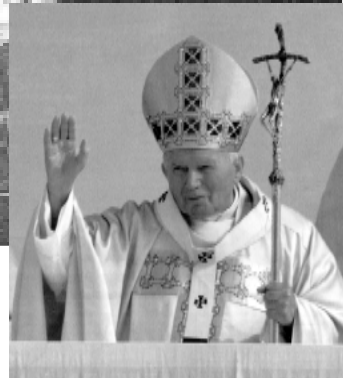
Ker gre za najpomembnejši baročni dvorec v Mariboru, ga je država prav letos septembra razglasila za kulturni spomenik državnega pomena.

Betnava, Slomšek in sveti oče me peljejo še in še nazaj v preteklost!?

Ob pogledu na sliko z majhnim potočkom ob dvorcu Betnava si ne morem kaj da se ne bi nasmehnila. Morda sem imela osem let. Mama mi je sešila pumparice iz debele stare deke (takrat v trgovinah ni bilo velike izbire tkanin), tako da me ni zeblo, ko sem se smučala. Tisto leto je bilo veliko snega in vse je bilo zmrznjeno, tudi potoček.

S smučmi gor, s smučmi dol in štrbunknila sem skozi led v hladni pekrski potok. Domov sem prišla kot ledena sveča.

Tudi na Slomškovo ime me vežejo spomini. V mariborski stolnici sv. Janeza Krstnika, kjer leži njegov sarkofag - posmrtno ostanke škofa so prenesli iz frančiškanske cerkve v stolnico leta 1978 - sem bila pri birmi. Birmal me je takratni škof Maksimilijan Držečnik, eden izmed pripravljateljev procesa za Slomškovo beatifikacijo. Sicer pa so Slomška pokopali trikrat; prvič takoj po smrti, 27. septembra 1862 na starem pokopališču, kjer je zdaj športno igrišče Ljudski vrt. Nekje sem prebrala, da je ležal v preprosti leseni krsti in da so postopači po pogrebu pljuvali v odprto grobnico, češ "to imaš zdaj, ti, slovenski svetnik!" Slomška bi morali spoštovati vsi, tudi neverni, saj je storil veliko za slovenski jezik.

Kar se Betnave in njene okolice tiče je občutek da prihajaš od tod veličasten, saj so arheologi odkrili da je eno najpomembnejših najdišč rimske dobe na območju Maribora. Toda vsi spomini na te kraje niso veličastni. Ob obronkih Pohorja, na Habakuku in levo proti Razvanju so bili za nas otroke odlični tereni za smučanje in sanjkanje. Tu so bili namreč hribčki, ki so po vojni nastali, ko so zasuli gramozne jame z desetimi po vojni pobitih.

Otroci smo se podili in skrivali tudi po Stražunskem gozdu in Tezenski dobravi, tam kjer so pred nedavnim ob pripravah za traso avtoceste odkopali kosti več kot tisoč po vojni pobitih Hrvatov in drugih nesrečnežev. Človeka je danes kar groza če se spomni po kakšni prsti je brskal kot otrok.

Ob letošnjem papeževem obisku je bilo žitno polje ob Betnavskem gozdu po zamisli arhitekta Jožeta Marinka spremenjeno v cerkev na prostem. Vodilno geslo srečanja so bile Slomškove besede:

"Sveta vera bodi nam luč -
materin jezik pa ključ do zveličavne omike!"

Vaša Stanka

Cerkev na prostem ob betnavskem gozdu Foto: B. Vogrinec

Da je dvorec Betnava mariborski Versailles, kot mu danes pravijo, in njena okolica eden najpomembnejših slovenskih kulturnih in naravnih dediščin Slovenije, v svojih mladih letih nisem niti sanjala. Otroci smo se po drugi svetovni vojni podili okoli mračne podobe dvorca, ki je bil zanemarjen, poln snopov slame, konj in krav ter duha po prašičjih iztrebkih. Seveda, saj se je tu utaboril Agrokombinat Maribor. In kmetijska zadruga je brez vsakega čuta za estetiko, dobesedno skregana z zdravo pametjo, v petdesetih letih k dvorcu Betnava prizidala še brezoblični silos, ki stoji še danes.

Strast uporniškega, puntarskega zmagoslavja izpred nekaj stoletij "grad gori", "grof beži" je že uničila del dediščine. Vse se je ponovilo kasneje. Povojni revolucionarni zanos je vse podržavil ali pa spreminjal v ruševine vsako privatno lastništvo. Gradove in cerkve je bilo treba spremeniti v navadne štale, skladišča ali še kaj slabšega. Danes državnikom vest govori, da je moč sodobne države ali naroda v bogastvu kulturne dediščine. In šele danes lahko o Betnavi in njegovi okolici izvem kaj več.

Srednjeveško pristavo Betnava omenjajo v virih že v 12. stoletju. Pred letom 1555 je stal grad s štirimi trakti okoli notranjega dvorišča in z izpostavljenimi stolpi v vogalih. Lastniki so bili Turjaški, za njimi Szekeleyji in Herbersteini. Izjemno poglavje slovenske kulturne zgodovine pravi, da so kasneje, po virih sodeč okoli leta 1589, tu imeli svoje versko središče luterani. Protestantom je stavbo odstopil Viljem Herberstein. Kot piše v zgodovinskih virih je posebna katoliška nadzorna komisija 11. februarja leta 1600 naročila uničenje protestantskega središča in pokopališča, redki ohranjeni nagrobniki se nahajajo v mariborskem muzeju. Leta 1685 je grad pogorel, nova stavba je bila zgrajena okoli leta 1728. Posesivo je prišlo leta 1863 v last lavantinske škofije. Po drugi vojni je bilo nacionalizirano in del posestva so upravljali kmetjci.

Po osamosvojitvi Slovenije je vložila mariborska škofija zahtevek za denacionalizacijo gradu Betnava, ta postopek še trajaja.

Anton Martin Slomšek

O materinem jeziku, na binkoštni praznik leta 1834

... Med vsemi jeziki mora biti Slovincem naš materin jezik najljubši.

Bratje in sestre! Slovenec bom govoril Slovincem nove besede iz materine ljubezni, govoril v slovenskem jeziku, zakaj tudi tega je dal sv. Duh govoriti apostolom.

Kdor svoj materin jezik zavrže, ker ga pozabi in zapusti, je podoben zmedenemu pijancu, ki zlato v prah tepta in ne ve, kakšno škodo dela.

Slovenski starši, ki znajo slovensko, pa svojih otrok slovenskega jezika ne učijo, so nehvaležni hišniki, ki svojim otrokom domačo reč napravijo - slovenski jezik, ki so jim ga njihovi dedje izročili...

Materin jezik je najdražja dota, ki smo jo dobili od svojih staršev. Skrbno smo ga dolžni ohraniti, olepšati in svojim mlajšim zapustiti...

Druga žalost mojega srca je slaba navada Slovencev, da se svojega rodu in jezika sramujejo in slovensko govoriti nočejo. Nikarte tega, ljubite svoj narod, spoštujte svoj jezik!

Kar je oče dobrega prejel od svojih starih, mora zapustiti svojemu sinu, kar se je mati hvalevrednega naučila od svoje matere, bo zapustila tudi svoji hčeri.

O ljubi, lepi in pošteni slovenski jezik! S teboj sem prvič klical svojo ljubeznivo mater in dobrega očeta; v tebi me je mati učila moliti in spoznavati Boga; tebe hočem hvaležno spoštovati in te ohraniti kot najdražji spomin na svoje rajne starše; za tvojo čast in lepoto hočem po pameti skrbeti... Kot hvaležen sin svoje ljube matere želim, naj bi bila slovenska moja poslednja beseda, prav kakor

je bila slovenska moja prva. Ne bodi vas sram da ste Slovenci; to naj bo naša čast! Prva moja žalost je, da nas neki tuji zaničujejo. Vedimo se tako, da bomo vse časti vredni pred Bogom in pred ljudmi!

OBVESTILO

vsem, ki so nam poslali pisma - komentarje in pripombe na slovenske oddaje na SBS radiu ali se nam oglasili po telefonu:

Prosimo, da taka in podobna sporočila naslovijo direktno na naslov SBS-a:

Public Relations SBS Sydney - Locked Bag 028, Crows Nest, NSW 1585 - Telefon: (02) 9430 2828 Fax: (02) 9430 3700

Public Relations SBS Melbourne - P.O.Box 294, South Melbourne, VIC 3205 - Telefon: (03) 9685 2828 Fax: (03) 9686 7496

Po telefonu lahko od postaje zahtevajo tudi pravila radia, imenovana "Codes of Practice"

**Veleposlaništvo
Republike Slovenije
v Canberri obvešča,
da bodo konzularne ure:**

ASHMORE QLD. Club Lipa
Sobota, 6. novembra
od 14.00 do 16.00 ure

CORNUBIA QLD Planinka
Nedelja, 7. novembra
od 11.00 do 13.00 ure

PERTH WA - Slov. klub
Nedelja, 21. novembra
od 14.00 do 17.00 ure

Za konzularne informacije nam lahko pišete tudi na naš E-mail naslov: embassyofslovenia@webone.com.au ali na <http://slovenia.webone.com.au> Splošne informacije, ki jih posredujemo na konzularnih urah, so brezplačne.

V soboto, 9. oktobra sta se v cerkvi Sv. Jožefa v Enfieldu poročila

**Suzi Omers in
Boris Muha**

Mlademu slovenskemu paru na skupno življensko pot mnogo božjega blagoslova, zdravja in sreče!

**Danica Petrič z molitveno
skupino Merrylands**

**Vse naše cenjene
bralce, ki bi želeli
poslati v
Glas Slovenije
voščila za božične ali
novoletne praznike
prosimo, naj to storijo
čim prej.
Uredništvo**

**Diplomatsko
konzularna
predstavništva**

**Veleposlaništvo
Republike Slovenije**
Advance Bank Centre - Level 6
60 Marcus Clarke Street,
Canberra City
telefon: (02) 6243 4830
fax: (02) 6243 4827
Pisma in drugo pošto
poslati na naslov:
Embassy of Republic of Slovenia
P.O.Box 284 - Civic Square,
Canberra ACT 2608
Domača stran na internetu:
<http://slovenia.webone.com.au>
Veleposlaništvo je odprto vse
delovne dni od 9.00 - 17.00
uradne ure so od 10.00 - 14.00

*
**Generalni konzulat RS
Sydney**

Častni generalni konzul
Alfred Brežnik
Obisk urada izključno
po dogovoru
(By appointment only)
telefon: (02) 9517 1591
ali (02) 9314 5116
fax: (02) 9399 6246
Poštni naslov:
P.O.Box 188
Coogee NSW 2034

*
**Generalni konzulat RS
Nova Zelandija**

Častni generalni konzul
Dušan Lajovic
Eastern Hutt Road, Pomare, Lower
Hutt (Wellington) NZ
telefon: (04) 567 0027
fax: (04) 567 0024
Poštni naslov:
P.O.Box 30247 Lower Hut NZ
Poštni naslov v Avstraliji:
P.O.Box 5
Smithfield NSW 2164.

Konzulat Avstralije

Častni konzul Viktor Baraga.
Trg Republike 3/XII,
Ljubljana 1000, Slovenija
Telefon: (61) 125 4252
Fax: (61) 126 4721

GLAS SLOVENIJE - THE VOICE OF SLOVENIA - MANAGER IN TEHNIČNO OBLIKOVANJE Florjan Auser - TISK Glas Slovenije Sydney - GLAVNA IN ODGOVORNA UREDNICA - EDITOR Stanka Gregorič. Ustanovljen - established in 1993 - Ustanovitelji - founders: Stanka Gregorič, Alfred Brežnik, Dušan Lajovic, Štefan Merzel - Glas Slovenije je nedobičkonosen časopis - The Voice of Slovenia is non-profitable newspaper - Mnenja izražena v njem ne predstavljajo vedno mnenja uredništva - Avtorji sami odgovarjajo za svoje prispevke (največ do 300 besed ali četr strani) - Vse pravice pridržane - Ponatis ali uporaba celote ali posameznih delov dovoljen kadar je naveden vir (Glas Slovenije) - Glas Slovenije nudi informacije o Slovencih v Avstraliji, Sloveniji in po svetu. Izhaja enkrat mesečno. Letna naročnina \$50.00; polletna - \$ 30.00; letalska letna naročnina v prekomorske države \$ 100.00 Sponzorji: od \$ 500.00 navzgor - Cenik oglasov in upravi - Mali oglasi do 20 besed \$ 10.00; vsaka naslednja beseda 50 centov; fotografija dodatnih \$ 10.00 GLAS SLOVENIJE: P.O.Box 559 - Round Corner Dural - NSW 2158 Australia- telefon: (02) 98991131 - Fax: (02) 98992981 E-mail: ovenia@zeta.org.au STIČIŠČE AVSTRALSKIH SLOVENCEV na internetu - <http://www.glasslovenije.com.au> - urednik Florjan Auser

V enem stavku

V nedeljo, 31. oktobra 1999 je prešla tudi Slovenija na srednjeevropski (zimski) čas in tako so ta dan pomaknili ure za eno uro nazaj; v Avstraliji pa smo jo pomaknili za eno uro naprej (razlika je 10 ur).

Dr. Alojzij Šuštar, upokojeni ljubljanski nadškof (14. novembra bo star 79 let) je že nekaj časa resno bolan in se nahaja v bolnišnici.

V Sloveniji je bila na tridnevem obisku skupina 14 ameriških generalov z ameriške univerze The National Defense University.

Najpopularnejši radijski glas sezone 98/99 pri bralcih *Vikend magazina* je Jure Sešek z Radia Ognjišče, ki je prejel zmagoviti radijski gong.

Od 29. oktobra je bila tehnična služba Radia Ognjišče primorana izključiti oddajnik Kalvarija (Maribor in okolica), ker ta postaja ni dobila od Uprave RS za telekomunikacije obnovljenega časasnega dovoljenja.

Ob koncu uradnega obiska predsedstva BiH je bil podpisan sporazum o sodelovanju v kulturi, izobraževanju in znanosti med Slovenijo in BiH.

Državni zbor RS je sprejel nov zakon o lastninjenju kulturnih spomenikov, med prvimi sta na seznamu kulturnih spomenikov, ki postanejo državna last Blejski otok in mariborski dvorec Betnava.

Na Dan reformacije, 31. oktobra je bila v Cankarjevem domu akademija, slavnostni govornik dr. Matjaž Kmecl.

Najmočnejše lokalne TV postaje (najmočnejša je VTV Velenje, direktor Rajko Djordjevič) Nova Gorica, Novo mesto, Kranj in Velenje se pripravljajo na postavitve tretje slovenske TV mreže.

LJUBLJANA /DELO/ - Proces združevanja med ljudsko stranko in krščanskimi demokrati se, vse tako kaže, bliža koncu - z negativnim izidom. Vsaka stranka vztraja pri svojih stališčih. Poslanci SLS so svojemu predsedniku Marjanu Podobniku očitali, da se s SKD pogovarja kot "one man band" in da večkrat sploh niso informirani. Menijo, da bi moral združeno stranko voditi tretji človek.

Prepoved izvoza mesa?

LJUBLJANA /DELO/ - Bruseljska komisija je kljub poročilom komisije umaknila prepovedi komisije EU in dovolila Sloveniji, da lahko do 1. februarja 2000, če ne dlje, prodaja svoje proizvode v države Evropske unije.

Pakt stabilnosti za južno-vzhodno Evropo ne bo potisnil Slovenijo na Balkan

LJUBLJANA /DELO/ - O Paktu stabilnosti je bilo veliko govora že v ZDA, zdaj pa je obiskal Slovenijo še predsednik Parlamentarne skupščine Sveta Evrope Lord Russell-Johnston in zagotovil da so bojzorni Slovencev, da bi jih vnovična gospodarska sodelovanja z bivšimi partnerji razpadle Jugoslavije potisnila na Balkan, neutemeljene.

Po koncu pogovorov z županjo Ljubljane Viko Potočnik, je ob vходу v mestno hišo izobesil zastavo časti Sveta Evrope - Ljubljana jo je prejela kot prvo slovensko mesto.

V Ženevi pa je določeno, da bo konferenca Pakta stabilnosti v juhovzhodni Evropi o manjšinah v Ljubljani marca prihodnje leto.

Mati, Domovina, Bog

LJUBLJANA /MAG/ - V Muzeju novejšje zgodovine je od 20. oktobra (do konca januarja) na ogled razstava o domobranstvu. Avtorica kustosinja Monika Kokalj Kočever. Izšel je tudi zbornik *Mati, Domovina, Bog* (tri razprave, dnevnik domobranca in 80 fotografij). Gregor Tomc se je pogledil v psihološki portret domobranca: "Temeljno dejstvo domobranske osebe je... razpetost: med pasivnostjo in sovrastvom, nacionalizmom in kolaboracijo, katolicizmom in sekularnostjo, skrito podporo zavezništvo in sodelovanjem z nacisti..."

SLS si želi nositi hlače zato poroke ne bo?

Podobniku lastni poslanci očitali, da je samovoljnež

Bo Janez Janša zamenjal simbole svoje stranke in jo preobrazil v konservativno ali liberalnonarodnjaško stranko?

LJUBLJANA /MAG/ - Zaradi namere Podobnikove SLS in Peterletove SKD da se združita, se je moral Janez Janša soočiti z novim razmišljanjem o statusu svoje stranke. Tako je pred dnevi njegova SDS objavila namero o navezovanju stikov s konzervativno **Evropsko demokratsko zvezo (EDU)** in Evropsko ljudsko stranko (EPP). S tem je stopila na politično območje, ki ga v Sloveniji že pokriva SKD in na katero bolj ali manj že več let neuspešno vstopa Podobnikova SLS. Toda EDU utegne imeti pomisleke zaradi simbola socialdemokratov - rdeče vrtnice in povsem nedvoumnega socialdemokratskega imena. To daje slutiti, da se bo Janša v prihodnosti nemara odpovedal tem simbolom in da se bo njegova stranka preobrazil na konservativno ali liberalnonarodnjaško stranko. Dr. Jože Pučnik, častni predsednik SDS, se z odločitvijo strinja.

Predsednik Kučan obiskal švedskega kralja

STOCKHOLM /DELO/ - Po povabilu švedskega kralja Karla XVI. Gustava je predsednik RS Milan Kučan obiskal švedski kraljevski par in predaval na univerzi o evropski prihodnosti in o razmerah v Sloveniji, srečal se je tudi s tamkajšnjimi Slovenci in bil na švedsko-slovenski poslovni konferenci.

Kaj je Evropska demokratska zveza (EDU)

/MAG/ - EDU je delovna zveza krščanskih demokratov, konservativnih in drugih nekolektivističnih strank Evrope. Ustanovljena je bila 24. aprila 1978 v Klessheimu pri Salzburgu v Avstriji. Najzaslužnejši politiki za ustanovitev zveze so Helmut Kohl, Margaret Thatcher, Jacques Chirac in drugi. Ustanovni dokument EDU je klessheimska deklaracija. Tudi po padcu komunizma v političnem svetu ostaja delitev na tiste, ki podpirajo "sile kolektivizma" in tiste, ki zagovarjajo individualno svobodo. Ključni pojem EDU, kot je opredeljeno v njeni predstavitvi, je svoboda, in ne kolektivizem. Zato zagovarja: internacionalo svobode, internacionalo socialno-tržnega gospodarstva, internacionalo demokracije, internacionalo solidarnosti ter internacionalo združene Evrope. V EDU je včlanjenih 43 strank iz tridesetih držav, njen predsednik pa je Sauli Niinistö.

Malteški vitezi

LJUBLJANA /MAG/ - V mednarodnem pravu ima red Malteških vitezov lastno državo in svoje potne liste. Na praznik Marijinega rojstva osmega septembra letos je bilo v ljubljanski stolnici zelo slovesno. Mašo je vodil dr. Franc Rode, tudi član reda. Malteški viteški red je dobilo 13 novih slovenskih članov, med njimi dr. Jože Bernik - predsednik Svetovnega slovenskega kongresa, Franci Trstenjak - urednik Radia Ognjišče, direktor škofovih zavodov v Šentvidu pri Ljubljani mons. dr. Borut Košir, bivši generalni državni tožilec Anton Drobnič, bivši ljubljanski župan Jože Strgar in drugi. Najmlajši med njimi je Tadej Jakopič, ki pravi, da je njihov najvišji vodja v Rimu, čeprav so kot kristjani res zapisani papežu.

Med novopečenimi malteškimi vitezi sta tudi prvi z leve ing. Jože Strgar, tretji dr. Jože Bernik, predsednik SSK

Tečajnica Banke Slovenije

Srednji devizni tečaj (25. oktobra 1999)

Država (enota)	tolarjev	Država (enota)	tolarjev
EMU (1 EUR)	196,5039	Hrvaška (1 HRK)	25,8025
Avstrija (1 ATS)	14,2805	Japonska (1 JPY)	1,7439
Francija (1 FRF)	29,9568	Kanada (1 CAD)	124,5825
Italija (100 LTL)	10,1486	Švica (1 CHF)	122,9302
Nemčija (1 DEM)	100,4708	V. Britanija (1 GBP)	305,6048
Avstralija (1 AUD)	119,7173	ZDA (1 USD)	184,0441

Pidovske delnice (certifikate) v pokojninsko rento?

LJUBLJANA /DELO/ - Do 13. novembra se bodo morali vsi, ki imajo svoje certifikate vložene v tako imenovane "pide", odločiti ali jih bodo spremenili v pokojninsko rento, ki bi jo začeli dobivati starejši od 55 let že čez pet let, mlajši od te letnice pa po 60. letu starosti ali pa jih bodo pustili v obliki pidovskih delnic, ki jih bo moč prodati kadarkoli. Do 13. novembra letos bodo torej morali izpolniti obrazce tisti, ki se bodo odločili za pokojninsko rento. In kolika bi bila renta? Če je pidovski delničar (denimo da je star 55 let), ki je v pid vložil 400.000 tolarški lastninski certifikat, ima zdaj v povprečju okoli 1500 pidovskih delnic. Ob zamenjavi dobi zanje 1500 pokojninskih bonov. Če za to vsoto sklence pogodbo pri pokojninskem skladu, lahko čez pet let pričakuje 1632 tolarjev mesečne rente. V najboljšem položaju pa je današnji 29-letnik, saj bi za 1500 prostih delnic dobil zajamčenih 2115 tolarjev mesečne rente, oziroma pri 5 odstotnem donosu 7050 tolarjev. **(Op.u.: Avstralski Slovenci, ki imajo svoje certifikate v "pidih" lahko dobijo več informacij na Veleposlaništvu RS v Canberri).**

Izšla knjiga 150 izletov po Sloveniji pod naslovom Lep dan kliče

LJUBLJANA /VIKEND/ - Pisec in fotograf knjige Željko Kozinc se je nalašč izogibal velikih slovenskih mest in opisal nekatere manj znane kraje in celo neznan izletniške točke. Tako je v njegovem izboru zajetih 43 naravnih znamenitosti, 32 vasi, trgov in manjših pokrajin, 19 gora in hribov, 19 cerkva, 16 gradov, 11 zgodovinskih pomnikov in 10 arheoloških najdišč. Knjiga ima 368 strani in 433 barvnih fotografij.

Vseslovenski turistični projekt

LJUBLJANA /DELO/ - V Centru za promocijo turizma Slovenije so predstavili katalog *Imago Sloveniae - Podoba Slovenije*. Ustanovni člani *Imago Sloveniae* so dr. Franc Bernik, Milan Kučan in dr. Alojzij Šuštar. V katalogu je poudarek na krajih bogatih s kulturno dediščino.

Na srečanju gospodarstvenikov tudi Avstralci

LJUBLJANA, KOPER /DELO/ - Srečanje je pripravil Svetovni slovenski kongres. Udeležili so se ga tudi Dušan Lajovic, Franc Vodušek, Vinko Rizmal in Cvetko Falez iz Avstralije.

Krajevne novice

BREZJE

/DELO/ - Slovenski škofje bodo 1. januarja 2000 škofijsko božjepotno svetišče Brezje na Gorenjskem preimenovali v narodno božjepotno svetišče. Atrakcij v Brezjah kot izgleda nikoli ne zmanjka. Naš stari znanec rektor in gvardijan frančiškanskega samostana z magistrskim naslovom pater Ciril Božič se že prevažja po Sloveniji s helikopterjem. Zdaj pa se pripravlja na izpit za pilota.

KOPER

/PRIMORSKE NOVICE/ - V okviru Dnevoev evropske kulturne dediščine '99 so v Kopru na sedežu Skupnosti Italijanov odprli razstavo dvanajstih istrskih bajsov Ottavia Štokovca-Rapatočkija, ki je ljudski godec in izdelovalec violin in istrskih bajsov. Rodil se je pred 76 leti v zaselku Kolari v okolici Grožnjana. Zdaj bo Ottavio začel delati violine, osem bi jih rad naredil. Ima že pripravljen sto let star les. Za bajse pa uporablja orehov, češnjev in javorjev les, sušil ga je več kot petnajst let. Na zadnjo stran bajsov je vžgal napis Istria. Je tudi član skupine Kras, ki igra glasbo istrskega ljudskega izročila. Sicer pa se tekoče pogovarja v vseh treh istrskih jezikih.

LJUTOMER

/VEČER/ - Po Sloveniji je bilo v preteklih letih oblikovanih okoli dvajset vinsko-turističnih cest, zdaj tudi vinska cesta Jeruzalem. V ta namen so predstavili zloženko z zemljevidom in podatki o 35 ponudnikih ob tej cesti.

KRANJ

/DELO/ - Aljažev stolp vrh Triglava je najpomembnejši simbol slovenske države in zakaj je potem zanemarjen? okoli stolpa je polno smeti, vpisna knjiga je večkrat mokra in raztrgana, skrinjice in žiga pa tudi ni; vprašljiva pa so tudi kovinska varovala na poteh na vrh, ki jih je razrahljala strela.

SLOVENJ GRADEC

/VEČER/ - V Slovenj Gradcu so se srečali predstavniki vladne komisije za izvajanje zakona o popravni krivic, ki proučuje povojne poboje. Srečanje je bilo osvečeno vprašanju množičnih grobišč na območju Mislinjske doline, v Znančanih pri Podgorju, kjer naj bi bilo pokopanih od štiri do sedem tisoč žrtev povojnih pobojev.

DELO **fax**

Dvorišče gradu Podsreda

KOZJANSKI PARK

/DELO/ - Od 1. do 3. oktobra je potekal drugi slovensko-bavarski simpozij o varovanju stavbne dediščine. Letos pa so praznovali tudi deset let partnerstva med gradovoma Podsreda in bavarskim Wolfseggom.

NOVA GORICA

/PRIMORSKE NOVICE/ - Če bodo meritve na šestih lokacijah na Primorskem pokazale primerne rezultate, bodo že prihodnje leto začeli z uresničitvijo načrtov za postavitev prve elektrarne na veter v Sloveniji. Zaenkrat kot najprimernejše omenjajo področje okoli Vipave.

Šport

Medalja za Cankarja

/DELO/ - Na svetovnem prvenstvu v Španiji je Gregor Cankar osvojil zlato medaljo z najdaljšim skokom v daljino 836 cm.

Koprčani svetovni prvaki

REKA /PRIMORSKE NOVICE/ - Reška Kantrida je bila pred dnevi prizorišče prvega svetovnega prvenstva v vlečenju vrvi. Udeležilo se ga je 16 reprezentanc iz treh kontinentov. Vrvaši iz Kopra, Izole in Pirana so za slovenske barve iztisnili vse moči in postali svetovni prvaki.

Ljubljančani svetovni kegljaški podprvaki

BRATISLAVA /DELOFAX/ - Slovenski kegljaški prvak Prosol Stiking je na klubskem svetovnem prvenstvu presegal pričakovanja - osvojil je srebrno medaljo.

Maribor : Bayer 0:2

Maribor : Lazio 0:4

MARIBOR /VEČER/ - Mariborski vijoličasti - nogometaši Teatanica niso bili kos Nemcem iz Leverkusna, čeprav so se bojevali kot levi. V drugi tekmi proti Laziu pa so vijoličasti zaigrali najslabši nogomet v dosedanem delu tekmovanja.

V enem stavku

Koprčani gredo 5. decembra na volitve za občinski svet in na volitve za župana.

Poginilo deset ton rib in zaščitene živali v rekah Paka in Savinja; ribe so poginile tudi v Spodnji Senarski pri Lenartu; v Skočjanskem zatoku pri Kopru pa so množično poginile ptice (race).

Mariborska univerza letos praznuje tudi 40-letnico od ustanovitve svojih prvih šol.

Delamaris (proizvajalec ribjih konzerv, ki so na voljo tudi v Avstraliji) iz Izole je slavil 120-letnico.

Baje je dr. Dimitrij Rupel, slovenski veleposlanik v Washingtonu zelo zadovoljen s svojo novo uslužbenko Tino Omahen, ki je tja prišla iz avstralskega slovenskega veleposlaništva; Tina je s svojim možem, takoj po prihodu v Washington, ustanovila lokalni klub za športno igranje kart (bridž).

Na slovenski medicinski fakulteti je od leta 1919 v 80 letih diplomiralo več kot 5000 zdravnikov in več kot 1300 zobozdravnikov, naslove doktorjev znanosti je dobilo 581, magistrstov pa 564 diplomiranih medicincev.

Cirkuška in gledališka igralka (klovnesa) Nataša Sultanov, Rusinja, kubanjska Kozakinja z obale Črnega morja je prišla v Slovenijo s svojim možem pred šestimi leti, lani pa je dobila slovensko državljanstvo.

Dedičem murskosoboškega tovarnarja Jožefa Benka, ki so ga oblasti po drugi vojni obsodile na smrt in mu zaplenile tovarno mesnih izdelkov in vse drugo, so vrnili že dve hiši, zdaj pa čakajo še na Pomurkine mesnopredelovalne obrate.

Letos je minilo 150 let odkar sta pripeljala dva vlaka - hlapona, ki sta se imenovala Ljubljana in Triglav, v Ljubljano.

VTV Velenje se je preselilo v nove, večje prostore v Žarovo 10 v Velenju, tam bodo 3. decembra proslavili obletnico njihove televizije.

SIM na internetu

Slovenska izseljenska matica je začela svojo dejavnost predstavljati tudi na internetu. Možno je najti tudi "linke"-povezave z drugimi stranmi.

Naslov:

<http://www.zdruzenje-sim.si>

Šport

Olimpijski invalidni športniki iščejo pomoč

Pred dnevi je prispelo na sydneyski naslov **Petra Česnika**, prostovoljca SOCOG-a za olimpijske igre Sydney 2000 in trenutnega avstralskega koordinatorja slovenskih kajakašev in kanuistov, odgovornega za njihovo bivanje, prevoz in drugo - pismo Ernesta Jazbinška, predsednika Zveze za šport invalidov Slovenije ter člana Izvršnega odbora Olimpijskega komiteja Slovenije.

Gospod Jazbinšek v pismu piše, da bodo XI. Paraolimpijske igre v Sydneyu od 18. do 29. oktobra 2000. Ker gre za specifične pogoje bivanja na drugem koncu sveta, ki se jim morajo športniki prilagoditi, planirajo prihod v Sydney že 6. ali 7. oktobra 2000. Do otvoritve paraolimpijskih vasi 11. oktobra želijo rezervacije v primernih bivalnih kapacitetah in dostop do športnih terenov za treninge.

Slovenska reprezentanca bo štela okrog 30 oseb, od tega jih je cca 8 na invalidskih vozičkih. Športi v katerih bodo nastopili so atletika, plavanje, strelstvo (zračno orožje in mali kaliber), goalbal (igra z zvenečo žogo za slepe), tenis in namizni tenis.

Gospod Jazbinšek prosi za pomoč pri organizaciji bivanja športnih invalidov, prosi za nizko ceno za bivanje, prehrano in najem kombijev, primernih za prevoz športnikov. Navaja, da se bo pogovarjal tudi z Alfredom Brežnikom, atašejem slovenske olimpijske reprezentance, ko se bo ta mudil oktobra letos v Sloveniji.

Peter Česnik je uredništvo Glasa Slovenije zaprosil za objavo in obenem pojasnil, da za organizacijo bivanja in vsega ostalega za slovenske paraolimpijce ne bo imel časa. Zato prosi rojake Slovence da pomagajo po svojih močeh. Več informacij lahko dobijo pri Petru Česniku ali pri atašeu Alfredu Brežniku.

Slovenski invalidi prihajajo 2. novembra letos na strelsko tekmovanje **Oceania 99 Limited**, ki bo na novem olimpijskem strelišču v Cecil Parku Sydney od 5. do 10. novembra. V tem času bi si želeli ogledati morebitne prenočitve in športne objekte.

Slovenski kolesarji uspešni na kolesarski dirki v Avstraliji

SYDNEY /GLAS SLOVENIJE/ - Slovenska kolesarska ekipa: Martin Hvastja, Gorazd Štangelj, Uroš Muren, Martin Derganc, Igor Kranjec; trener in vodja Gorazd Penko, mehanik Andrej Sajevec. Slovenska ekipa je bila na Commonwealth Bank Cycle Classic uspešna proti pričakovanju in posamezniki imajo vse možnosti, da se udeležijo OI Sydney 2000. Vozili so vse skupaj 1006 km v petnajstih etapah s ciljem v Čanberri 31. oktobra. **Gorazd Štangelj** (26 let) iz Novega mesta je nosil skozi vse etape zmagovalno rumeno majico. Dirko je spremljalo vse skupaj (s TV gledalci vred) okoli 500 milijonov gledalcev. In Gorazd je izdržal do konca, v skupnem seštevku si je priboril prvo mesto, kar je njegov največji uspeh doslej. Kolesarji so po zmagi preživeli še dva dni v Sydneyu.

Kajakaš Fedja Marušič ima bron v svetovnem pokalu

SYDNEY /GLAS SLOVENIJE/ - V nedeljo 3. oktobra se je v Penrithu na olimpijski progi za slalom na divjih vodah končala letošnja sezona tekem za svetovni pokal. Do najboljših uvrstitev je prišel Solkanec, član Soških elektran, Fedja Marušič, ki je v končnem seštevku sezone dosegel tretje mesto in si tako priboril možnost nastopa na olimpijskih igrah Sydney 2000. Fedjo so v uredništvu *Primorskih novic* že mesec prej razglasili za športnika septembra. Sydneyčani pa so ga imeli priložnost videti na slovenski TV 31 (posnetki Florjana Auserja).

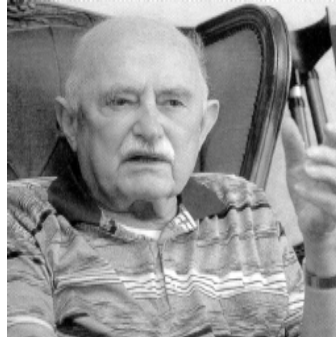
Veslača Iztok Čop in Luka Špik nepremagljiva

KANADA /MAG/ - Na svetovnem prvenstvu v Kanadi sta Iztok Čop in Luka Špik znova dokazala, da sta v dvojnem dvojcu nepremagljiva. Toda zlato iz Kanade še ni zagotovilo, da bosta v dvojcu nastopala tudi v Sydneyu. Veslaški selektor Miloš Janša ima pred seboj burne mesece, saj bi imel s Čopom in Špikom vsaj eno olimpijsko medaljo že skoraj zagotovljeno.

Zapisali so še v...

Mladina

Iz intervjuja
B. Nežmaha

dr. Aleksander Bajt

Nesmiselnost partizanskega boja 1941-45

Ali veste, da se druga svetovna vojna za Titove partizane ni začela z nemškim napadom 6. aprila 1941, temveč 22. junija 1941, ko po Hitlerjevem napadu na Sovjetsko zvezo kominternna zahteva od jugoslovanskih komunistov, da začnejo z oboroženim odporom?

Da so Nemci še leta 1943 ponujali po enakih 100.000 zlatih mark tako za glavo Tita kot Draže Mihailoviča? Da je Tito sklepal pakte o nenapadanju z Nemci, Italijani in celo ustaši? Da je bil Tito tisti, ki je začel državljansko vojno z napadi na svoje dotedanje zaveznike četnike? Da Tito jeseni 1944 ni dopustil Britancem, da bi se izkrcali v Dalmaciji in pomagali k hitrejšemu pregonu okupatorja iz države? Da je angleški zunanji minister Eden že marca 1941 obljubil Jugoslaviji teritorije Dalmacije in Primorske, če se ne priključi k trojnemu paktu Berlin-Rim-Tokio? Da je trajala druga svetovna vojna v Jugoslaviji še teden po nemški kapitulaciji, da so lahko Titovi partizani polovili še bežeče domobrance, četnike, ustaše, duhovnike in antikomunistične civiliste in so jih potem deset-tisoče postrelili po gmajnah in gozdovih?

Knjigo Bermanov dosje, ki postavlja na laž velike mite NOB, je napisal profesor dr. Aleksander Bajt. Ustanovitelj in dolgoletni direktor *Bajtovega inštituta* v Ljubljani, profesor, ki je bil leta 1989 svetovalec jugoslovanskega premiera Markoviča, pa je iz protesta zoper premierove poteze že po nekaj mesecih odstopil, znanstvenik, ki je objavil svoje članke iz ekonomije v najodmevnejših in najprestižnejših strokovnih revijah.

B. Nežmah: 27. april se že pol stoletja proslavlja kot državni praznik nastanka OF, vi pa ste že od nastanka OF vedeli, da tu nekaj ne štima?

Dr. A. Bajt: Nisem vedel, jaz sem zaradi svoje politične usmerjenosti sumil, da nekaj ne štima. Ko sem šel študirat zgodovino komunistične partije, sem ugotovil. Naša partija se je že z vukovarskim kongresom l. 1920 opredelila za boljšeizem. Tega svojega projekta nikoli ni izpustila iz rok. Tito ga je izvedel celo proti začasni volji Kominterne, ki je v času, ko je moral Stalin braniti svojo lastno domovino, izdala navodilo, da je treba pridobiti vse nacionaliste za boj zoper nemške okupatorje. To je zahteval od Tita, vendar ga je ta okoli prinašal.

B. Nežmah: Pri sami OF dokazujete, da izvorno ni nastala kot antifašistična temveč kot antiimperialistična fronta zoper ves zahodni kapitalizem.

Dr. A. Bajt: Tako je bila formalno tudi imenovana, danes to zanikajo... OF je ustanovila za svoje potrebe komunistična partija, sopotniki pa so služili samo temu, da je pridobila na moči... KP je bila po številu članov v strahotni manjšini, nikoli ni bila sposobna dobiti spodobnega števila poslancev v slovenskem ali jugoslovanskem parlamentu. Celo na prvih volitvah l. 1920, ko je bilo povojno vzdušje za razmah komunističnih idej idealno, je dobila v celi Jugoslaviji vsega 16%. Po sedmem kongresu kominterne v tridesetih letih so komunistične partije začele vabiti in izkoriščati levo usmerjene intelektualce za boljšeizistični prevrat, ki je v Sloveniji tekel pod krinko osvobodilnega boja. Kar si je naivno domišljjal Kocbek, da bo nova družba združitev evangelija, komunističnega diamata in liberalizma, je bil idiotizem.

... Komunistična partija je začela osvobodilno vojno proti okupatorju s strelom na srbska orožnika!

... **Draža Mihailovič** je hotel politično likvidirati Hrvate, tako kot danes Šešelj. V Mihailovičevem načrtu je bila Hrvaška zreducirana na minimum, Slovenija pa naj bi se strahotno razširila. Stotnik Hudson, ki je bil v zavezniški misiji pri četnikih - njegovo poročilo iz l. 1944 sem dobil v londonskih arhivih, v Public Record Office tega niso odprli še nikomur pred menoj -, pravi, da je Mihailovičeva ideja ustvariti eno **Srboslovenijo**. Slovenijo bi razširil z enim jezikom prav do Bratislave.

Slovenec še vedno želi brati tisto kar je njemu všeč. Toda počasi se bo moral sprijazniti z branjem takšnih ali drugačnih resnic - brez ignoriranja le teh, brez sovraštva ali pikrih pripomb, namenjenih nasprotniku! Naša polpretekla zgodovina je naša skupna soodgovornost in nihče ne more reči: ničesar nisem kriv in samo jaz imam prav! Gornje misli so vodilo zakaj smo uvrstili pričujoči članek v to številko. Urednica

Mimogrede vam povem, da v knjigi citiram material iz Vojnoistijskega inštituta iz Beograda, ki hrani pisano pogodbo med Miletom Budakom, ustaškim doglavnikom, in Mošem Pijadajem, v katerem sta se dogovorila o najbolj tesnem sodelovanju med ustaši in partizani. To sem preštudiral v Beogradu, v generalštabu leta 1996. V Srbiji me kot ekonomista tako dobro poznajo, da sem dobil možnost za brskanje po virih.

B. Nežmah: Večkrat navajate bogokletne evidence, da so ustaši pomagali partizanom v boju s četniki.

Dr. A. Bajt: Dokumentov je nekaj, obstajajo konkretni primeri, kako so severovzhodno od Sarajeva partizani omogočali ustašem, da gredo skozi njihove vrste pri napadih na četnike.

B. Nežmah: Tega niste pobrali pri kakih četniških, to imate iz partizanskih virov.

Dr. A. Bajt: Ja, moja knjiga temelji v glavnem na partizanskih virih. Osnovni vir je Zbornik dokumenata i podataka o NOB. Vojno-zgodovinski inštitut iz Beograda jih je izdal v kakih 200 knjigah. Tam dobite fantastične stvari. Ni namreč res, da bi nekdo, ki je bedel nad čistostjo partizanske zgodovine, uničil in odstranil vse. V njih najdete stvari, ki so v nasprotju z interesi partizanskih oblastnih struktur. Leta 1942 je npr. Tito ukazal, da Nemcev in Italijanov sploh ne napadajo, da napadajo samo četnike! Osnovne dokumente, da je Tito začel bratomorno vojno, sem našel v partizanskih virih. Tudi ideje Kardelja, da se s terorjem prisili prebivalstvo, da pride v roke partizanov. Jaz ne razumem, kako partijski zgodovinarji, ki so vendar ta material poznali, teh stvari niso nikoli videli, ali pa so bili tako slepi, da jim oko ni zagrabilo tistega. To je nepojmljivo...

B. Nežmah: Vsplošnim očem odtujenih arhivih so bili lahko brezskrbni. Ko je hotela "Mlading" l. 1987 objaviti pismo Cirila Žebota, v katerem je zapisal par stavkov, da so partizani začeli bratomorno vojno na Slovenskem, je bila takoj zaplenjena. Vi kot laž pobijate komunistični leitmotiv, da so bratomorni boj začeli četniki in to nazorno z več evidencami.

Primorske novice

/TOMO ŠAJN/ - Ugledni pravnik, profesor dr. Aleksander Bajt, ustanovitelj in dolgoletni šef še bolj uglednega 'Bajtovega inštituta', ki deluje pri Ljubljanski Pravni fakulteti, je z zajetnim delom **Bermanov dosje** nedvomno vrgel v slovenski politični in znanstveni prostor mastno kost, ki bo še dolgo predmet splošnega glodanja. Delo, ki postavlja tako rekoč na glavo skoraj vse, kar so o NOB napisali slovenski zgodovinarji, poklicni in amaterski, publicisti in brez(številni) pisci partizanskih memoarov, je prav gotovo prvovrstno čtivo za razcvet takšnih in drugačnih polemik. Če so si ali pa si še bodo nekdanji domobranci in politični emigranti ob Bajtovem delu meli roke, češ, končno je prišla resnica o bratomorni vojni, ki jo je sprožil pogubni komunizem, vendarle na dan, pa srh spreletava nekdanje partizane in zaprisežene povelečevalce vsega kar se je dogajalo v času druge svetovne vojne na naših tleh...

Dr. A. Bajt: To je tudi moj glavni prispevek k zgodovinski znanosti. Da je začel bratomorno vojno Tito, ne pa Mihailovič. Ta je bil tudi intelektualno nesposoben, saj je še 20. oktobra 1941 skliceval svoje komandante in jim pripovedoval, kako morajo imeti partizane za svoje zaveznike, in to še v času, ko so mu partizani razorožili že precejšnje število njegovih odredov. Če je KP imela od l. 1920 namen boljševezirati celo deželo, je bilo jasno, da mora priti do likvidacije Mihailoviča, ki je bil eksponent stare buržoazne meščanske ureditve. Že iz tega razloga bi moral človek začeti razmišljati, kako da je Mihailovič napadel Tita v Užicah. Že to je kazalo na skrajno nelogičnost Titove trditve... Tito je namreč napadel četnike eno uro preden so hoteli napasti oni!...

Tito se je iz bojev z Nemci umaknil, ustavil pa je v celotni prvi polovici l. 1942 tudi bojevanje proti Italijanom na celem območju Sandžaka in Črne gore, da bi vse svoje sile porabil za uničenje četnikov. V prvi polovici l. 1942 so se partizani bojevali z Italijani samo takrat, kadar se niso mogli izogniti spopadu oz. kadar so pričakovali dober plen oboževiteljev za ceno malih izgub. Prvi sovražnik za partizane so bili tedaj četniki, ne pa okupatorske vojske!

B. Nežmah: Bitka na Neretvi je hvalospev partizanskemu boju, ki je okronan na koncu s katastrofalnim porazom četnikov. Vi razgaljate, da partizanski račun za zmago ni južnoško čist.

Dr. A. Bajt: Moram reči, da je tedaj Tito pokazal, da je bil izreden strateg. Sposoben je bil zaustaviti nemško ofenzivo, ki je tekla prek Gornjega Vakufa in Prozora na Neretvo... Res pa je, da so partizani ponudili pogajanja, ki so jih Nemci tudi sprejeli. To se je vedelo, o tem je pisal Djilas... Moja ocena je, da so Nemci omogočili Titu, da je pobegnil iz obroča...

B. Nežmah: Kaj je Tito ponujal Nemcem?

Dr. A. Bajt: Ponujal je umik na italijansko področje v Sandžak in Črno goro, obljubil je prepustitev celotnega severnega dela Nemcem s pasivizacijo partizanske gibanja, predvsem pa so eksplicitno obljubili in se tega tudi držali - izdana so bila tudi ustrezna povelja -, da ne bodo več napadali železniške proge Zagreb-Beograd, ki je bila izredno pomembna glede na vojaške transporte do Grčije in Afrike. Tito je dejansko umaknil vse divizije s teh področij, da bi Nemcem pokazal dobro voljo in jim vnaprej plačal. To se ni začelo šele na Neretvi, zgodovinar Clissold pravi, da so stiki potekali prek nemškega polkovnika Otta, ki je bil tudi član komunistične partije Nemčije in poveljnik Todta. To je bilo že novembra 1942...

B. Nežmah: Pogajanja so bila na zelo visoki ravni, pogajala sta se celo Djilas in legendarni Koča Popović. Od kod vam ti podatki, tudi s partizanskih virov?

Dr. A. Bajt: V angleških izdajah to najdete pri Djilasu, veliko pa je objavil Dedijer. Tudi originalne dokumente, kot so zapisniki razgovorov z Nemci. To je danes nepobitno, sam Tito pa je ves čas zanikal, da bi se dogovoril z Nemci. V teh pogajanjih so dosegli celo izmenjavo Titove bivše žene Herte Hass, velebitovo ženo pa so partizani zamenjali za nemške ujetnike že prej.

B. Nežmah: Vi kažete tudi na crucialno razliko med Mihailovičem in Titom, Titovi partizani so trgovali z Nemci, za izustitev svojih bližnjih soodrodnikov, medtem ko je bila Mihailovičeva žena zaprta v beograjskem taborišču Bajnika.

Dr. A. Bajt: Mihailovič ni nič naredil, da bi jo spustili. Pri partizanih pa so bile te menjave stranski produkt. Najprej pa je bil dogovor o nenapadanju. V nemškem tekstu stoji: mi partizani nismo nasprotniki Nemcev, naš interes je uničenje četnikov. Sami četniki so bili vojaško bistveno slabši od partizanov, zato je bilo jasno, da bodo poraženi v neposredni vojni.

Pri partizanih je treba upoštevati tudi sistematično vzgojeno sovraštvo - Kidrič je zapisal, kako komunist, ki brez usmiljenja strelja na nasprotnika, ni surov, saj ga vodijo plemeniti instinkti, ki ga pri četnikih formalno ni bilo. Seveda so na nižjih nivojih klali, toda njihovi voditelji jih niso vzgajali v tako sistematičnih krvoločnostih... Jugoslavija bi bila osvobojena ne glede na narodnoosvobodilno borbo. Do naših nacionalnih meja bi se Slovenci razširili v vsakem primeru. To je angleški zunaj minister Eden obljubil knezu Pavlu pred 27. marcem 1941, če Jugoslavija ne pristopi k trojnemu paktu...

... Povojne meje bi bile popolnoma enake, ne glede, če bi bila Jugoslavija buržoazna, ali pa komunistična. S komunisti je gotovo samo to, da smo izgubili Trst. Trst je Kardelj zavestno odstopil Italiji. Piše dobesedno, da so ga prepustili, ker so se bali konfrontacije z zavezniškimi armadami, ker bi s tem postavili na kocko pridobitve NOB, kot je bil komunistični režim. Trst je bil prvič prodan takrat, čez čas pa še enkrat, ko ga je Tito prodal sefu italijanskih komunistov **Togliattiju** v interesu uspeha komunistov na italijanskih volitvah. Skratka, neto rezultat NOB je bilo 1,700.000 izgubljenih življenj. Vsako izgubljeno je bilo odveč! Ne vidim razloga, zakaj bi se morali Jugoslavlani boriti na nož z Nemci, ko je bilo popolnoma jasno, da je vprašanje osvoboditve odvisno samo od rezultata spopada med glavnima blokoma.

B. Nežmah: V prvih mesecih l. 1942 so OF-eksekutorji v Ljubljani pobili 40 vidnejših predstavnikov meščanskih strank. Vi pravite, da je bila kolaboracija z okupatorji opravičljiva in nujna.

Dr. A. Bajt: Ja, ljudje so bili prisiljeni vanjo. Bila je legitimna. Ne vem, zakaj bi se ne smeli braniti pred komunizmom. Bilo je tudi smiselno, saj so obstajale do konca vojne možnosti, da se prepreči nastop komunističnega režima.

B. Nežmah: Nošnja nemškega orožja za bitko s partizani se kaže kot podlo izdajstvo?

Dr. A. Bajt: Saj je. Najbolj podlo izdajstvo, seveda. Toda kaj pa je to, da na silo vsiliš jugoslovanskim ljudstvom politični sistem, ki mu po pripadnosti Evropi ne pripada?...

... Če ne bi bilo Kocbekove politike, njegove sposobnosti, da je kot krščanski socialist, kot katoličan, kot pobožen človek, ki je molil k Bogu, ne tako kot jaz - da je on sprejel ideologijo komunizma, ideologijo osvobajanja prek likvidacije svojih političnih nasprotnikov, to je za mene strahotna! Kocbek je bil usodna žalostna figura. Če je plačal s politično likvidacijo po vojni, je bila to majhna kazen za to, kar je naredil v naivni veri.

So lipicanci slovenski ali avstrijski?

BRUSELJ /DELO/ - Slovenija je zemljepisno označila konja lipicanca kot slovensko posebnost. Slovenija nikoli ne bo dovolila, da lipicancem ne bi pripadal zgodovinski domicilj. O tem vprašanju je razpravljala 22. oktobra letos tudi Evropska komisija v Bruslju. Na zasedanju sveta Tripsa v Ženevi ni spodbijala notifikacije slovenske uredbe o zemljepisni označbi lipicanca, temveč je zgolj sporočila, da ima zadržke do slovenske uredbe in da želi, da se razprava nadaljuje med Avstrijo in Slovenijo. Minister za kmetijstvo Ciril Smrkolj je že poslal pisno vabilo avstrijskemu kolegu Wilhelmu Moltererju za pogovore o lipicancih.

Damski videz lipicancev

/DELO, J.Ž./ - O Krasu so pisali mnogi pesniki, a le Edvard Kocbek, ki je z nekaj verzi izrazil vso lepoto lipicancev, vidi v njem zibelko te konjske rase, piše pariški Slovenec Evgen Bavčar v *Lettre international*.

V Lipici je bila 19. maja 1580 ustanovljena cesarska dvorna kobilarna. O konjih, ki jim je slavo zagotovila španska jahalna šola na Dunaju, je Kocbek zapisal, da so "dunajski cesarji govorili / francosko s spretnimi diplomati, / italijansko z zalimi igralkami, / špansko z neskončnim Bogom / in nemško z nešolanimi hlapci, / s konji pa so se pogovarjali slovensko."

Četudi Ugo Fasani in nemški pesniki vedo, da je beseda Lipica slovenska, kaže, da v nekaterih državah, denimo Avstriji in Italiji, niso prepričani, od kod izvirajo lipicanci, zato je treba razvoj te pasme pojasniti.

Lipicanec, ki se rodi temen, a se v nekaj letih preobrazi v serca, je srečna sinteza raznih pasem, sinteza, ki sega v XVI. stoletje. Takrat je nadvojvoda Karel naročil baronu Khevenhullerju, naj iz Španije uvozi tri rasne žrebce in z njimi oplemeniti kraško pasmo. Na Krasu so konje vzrejali že Rimljani, in Habsburžani so vedeli kako pomembna je ta tradicija, ko so Lipico kupili od tržaškega škofa Petra Bonoma. Kraški konj ima precej primesi drugih pasem, a je ohranil nekaj prvotnih lastnosti - vztrajnost in visoki korak, ki mu daje damski videz. Ta posebnost se je zaradi talnih razmer na Krasu razvijala dolga stoletja; če se je hotel izogibati kamnom, med katerimi rase trava, je moral visoko dvigati nogo.

Kraškega konja so križali s konji iz Neaplja (napolitanci) in Palestine, a v njegovem rodovniku so tudi predniki iz danske kobilarne v Frederiksborgu (Pluto), iz kobilarn Kladruby /Evropa, rodovna mati) na Češkem in Kopčan na Slovaškem. Torej je v njem evropska dediščina z nekaj arabske primesi. Evropska zgodovina pa je tudi sicer vplivala na kobilarno, saj se je morala zaradi vojn večkrat seliti, denimo na Madžarsko med napoleonskimi vojnami in v Luxembourg med prvo svetovno vojno. Šestnajstega julija 1919 jo je prevzela Italija; guverner Carlo Petizi je od Avstrije zahteval in dobil sto lipicancev, 98 pa jih je ostalo Avstrijcem.

Lipica je prišla 1. julija 1923 pod vojno ministrstvo in to se je odločilo, da bo vzredilo pasmo, ki bo primernejša za vojsko. Poskus je propadel, Italijani pa so naredili konec tradiciji, ki so jo gojili Avstrijci, da mlade žrebce pošiljajo v dvorno jahalno šolo in najboljše med njimi uporabljajo za plemo. V tem obdobju, ko je Mussolini poskušal slovansko prebivalstvo okoli Trsta nasilno romanizirati in mu vzeti materinščino, se je pozabilo na slovenski izvor lipicancev.

Leta 1943, ko so pokrajino zasedli Nemci, se je začel največji eksodus lipicancev; 16. oktobra so jih naložili na kamione in odpeljali v Hostoun na Češkem. V tem največjem taborišču za deportacijo konjev iz Srednje Evrope so bile zastopane najboljše kobilarne z najslavnejšimi srednjeevropskimi pasmami. Potem so živali odpeljali na Bavarsko, nato pa so jih zavezniški repatriirali. Zavezniški so Italiji izročili sto devet konj z vsemi dokumenti vred, Jugoslaviji pa samo devet. Tako je bilo potrebnih veliko naporov in žrtev za ponovno delovanje kobilarne. Čeh Sulgan je po dunajskem vzoru ustanovil jahalno šolo, maršal Tito pa, ki je cenil plemenite konje, je med obiski v tujini podarjal državnim poglavarjem lipicance. Upajmo, da obdarovanci ne bodo pozabili na slovenski izvor in bodo podprli zahtevo Slovenije, da se ji priznajo zasluge za to najstarejšo evropsko pasmo, kajti lipicanci so tudi vprašanje evropske morale - s to mislijo sklepa Evgen Bavčar prispevek v časopisu *Lettre International*.

Kultura Avstralija

Haiku kotichek
Pavle Grudnove

V orbiti Zemlje
Zlitje večera z jutrom
Luč upodablja...

Zemlje narava:
Zdravje in Mir. Mavrica
njena zastava

šobe-cameze-zimmer-zoomš-apazlma

Kmečki tužizem
ŽEROVC

4260 bled mlinska 15

slovenija

telef. 00386-64-741-704

Nedeljski ples
Nedelja, 7. novembra
Igrajo Veseli Gorenjci

Martinovanje in pokušina
dobrih avstralskih vin
Nedelja, 14. novembra
Igrajo The Masters

Miklavževanje
Sobota, 4. decembra
Igra Trio Pogladič iz Slovenije

Silvestrovanje
Igra Trio Pogladič iz Slovenije

2-10 Elizabeth Street
Wetherill Park NSW 2164
Telefon (02) 9756 1658 Fax (02) 9756 1447
E-mail: slodsyd@zeta.org.au

Zaradi boleznih urednice ta številka Glasa Slovenije zamuja. Se opravičujemo! Hvala za vse pismene in telefonske skrbi in lepe želje - k sreči je virus lažje premagovati kot kakšno drugo, resnejšo bolezen. Vsaj zaenkrat.
In Glas Slovenije - bolje pozno kot nikoli, kajne?

Po svetu

HIMALAJA

/JANA/ - Kranjsko planinsko društvo praznuje stoletnico. Jubilej so med drugim obeležili s planinsko odpravo na Himalajo. Devetčlansko moštvo je v začetku septembra odpotovalo v Katmandu, od tam jih je vodila pot v Lhaso in Nyalam v Tibetu. Osvojiti nameravajo 7281 metrov visoko goro Kangboqen v pogorju Šiša Pangma. Bazni tabor bodo imeli na severni strani te gore, 6500 metrov visoko. Predvidevajo, da jim bodo tovor do tja prinesli jaki. Nekateri člani odprave se nameravajo spustiti z vrha Kangboqena s smučmi, drugi pa s padali.

CELOVEC

/MAG/ - Evropska javnost, vključno s slovensko je zaskrbljena nad tem kar se je zgodilo na avstrijskih volitvah. Jorg Haiderjevi svobodnjaki, ki so v evropskem smislu skrajna desnica, ki se številnih točkah navezuje na nacistične "dobrine" in nacistično dediščino, so dobili toliko glasov, kot jih kaka primerljiva stranka po vojni v Evropi še ni: 27,2 odstotka avstrijskega volilnega telesa. Za socialiste (SPO) je glasovalo 33,4 odstotka, za ljudsko stranko (OVP) pa 26,9 odstotka volilcev. Haider je že takoj napadal Slovenijo in Slovence na Avstrijskem Koroškem. Toda najbolj glasni nasprotniki Haiderja so bili v Izraelu, kjer je zunanji minister zagrozil s prekinitvijo diplomatskih odnosov z Avstrijo, če bodo svobodnjaki prišli v vlado.

RIM, WASHINGTON

/DELO/ - Ko so pred dnevi v Washingtonu odprli arhive (1945-1977) in objavili podatke o jedrskih konicah, je v Rimu završalo med političnimi strankami. V Italiji ima Nato dvajset jedrskih bomb tako rekoč ob slovenski meji, v ameriškem letalskem oporišču v Avianu pri Pordenoneju, deset pa jih je v Natovem oporišču Ghedi pri Brescii v Lombardiji, na zahodni strani Gradskega jezera, tudi ne zelo daleč od Slovenije. Za bombe so nekateri vedeli vsaj trideset let in so bile nekoč namenjene nasprotniku na vzhodu. Tudi drugod po Evropi so "shranjene". Tudi Rusi imajo v Evropi še vedno več kot dva tisoč atomskih konic, kar je veliko več kot jih ima Nato, toda kje so ruske je še vedno skrivnost.

MISEL

Deset vatlov govorjenja je prišlo na svet: ženske so jih pobrale devet, moški enega.
Talmud

SARAJEVO

/DELO/ - Medtem ko v Sloveniji manjka še "samo" 14.443 rojstev do magičnega števila dveh milijonov Slovencev, se je v Ilijašu blizu Sarajeva rodil deček (Bošnjak), ki ga je generalni sekretar ZN Koti Anan razglasil za šestmilijardtega Zemljana.

RIM

/DELO/ - Ob dvatisočletnici Kristusovega rojstva bodo pripravili v Rimu razstavo jaslic iz vsega sveta. Častno povabilo na razstavo sta prejela tudi brezjanski vikar pater dr. Leopold Drčar, ki je največji poznavalec jaslic na svetu (iz njih naredil doktorat) in akademski kipar Viktor Konjedic, ki je najboljši slovenski oblikovalec jasličnih figur.

VATIKAN

/DELO/ - Ob dvatisočletnici krščanstva v Vatikanu pripravljajo slovesna imenovanja novih kardinalov, kot kaže čaka naziv kardinal tudi slovenskega nadškofa dr. Franca Rodeta. Šepeta pa se, da bi se lahko zgodilo, da bi bil prihodnji papež kanadski kardinal slovenskega rodu dr. Alojzij Ambrožič.

ZAGREB

/DELO/ - "Piranski zaliv je hrvaško morje", je na tiskovni konferenci pred časnikarji 44 tujih glasil izjavil hrvaški predsednik dr. Franjo Tuđman in zavrnil vsako možnost, da bi Hrvaška spremenila to stališče.

BUDIMPEŠTA

/PRIMORSKE NOVICE/ - Slovensko podjetje Labod (izdeluje srajce, majice, kravate itd.) se lahko pohvali z edinstvenim koledarjem na svetu (na sliki zgoraj). Avtorici koledarja Bojani Fajmut iz Ljubljane so namreč v Budimpešti slovesno podelili Grand Prix Cresta 1999 za najboljši koledar na svetu. Na natečaj je letos prispelo nad 4000 del iz 56 držav.

PULA

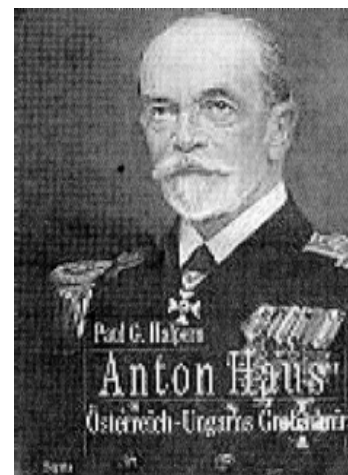
/7 VAL - PRIMORSKE NOVICE/ - Pred kratkim so organizirali v Puli razstavo Cesarsko-kraljevske mornarice. Razstavo sta pripravila pulska Univerzitetna knjižnica in Društvo za preučevanje preteklosti Cesarsko-kraljevske mornarice Viribus unitis. Med liki častnikov in poveljnikov sta pozornost nedvomno pritegnila Mariborčan **Wilhelm von Tegetthoff** (1827-1871) in Tolminec **Anton Haus** (1851-1917).

Wilhelm von Tegetthoff

V Mariboru rojeni pomorščak Tegetthoff se je v zgodovino zapisal predvsem kot zmagovalac v bitki pri Visu (1868), kjer je uničujoče porazil bistveno močnejše italijansko ladjevje. Dve leti pozneje so ga imenovali za poveljnika avstroogrske mornarice. Leta 1877 so mu v Puli postavili spomenik, delo avstrijskega kiparja K. Kundmanna. Kip so leta 1935 (torej v času italijanske oblasti) preselili v Gradec, kjer stoji še danes.

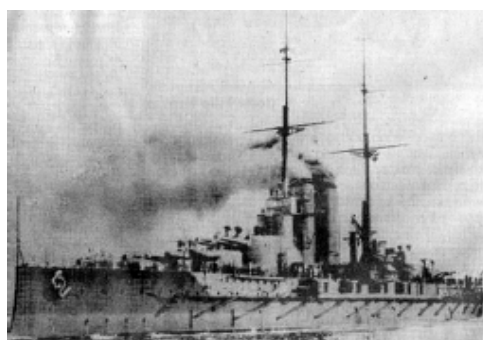
Anton Haus

V Tolminu rojeni Anton Haus se je po gimnaziji v Ljubljani šolal na vojaški pomorski akademiji na Reki, v vojski je zelo hitro napredoval. Leta 1913 so ga povišali v admirala in poveljnika avstroogrske vojne mornarice. Zaradi izjemnih zaslug in sposobnosti so mu leta 1916 podelili naziv velikega admirala (Grossadmiral).

Hausa so pokopali na mornariškem pokopališču v Puli, o katerem mnogi menijo, da sodi med najlepša pokopališča na svetu. Habsburška monarhija je ob začetku prve svetovne vojne imela eno najmočnejših vojaških ladjevij sveta. Poveljeval mu je admiral Anton Haus.

O tem, kako je čakal na trenutek, ko bi ga poslali v boj proti Italiji, in kako ga je bil na koncu prisiljen uporabiti predvsem za varovanje jadranske obale, piše Paul G. Halpern v knjigi *Anton Haus, veliki admiral Avstro-Ogrske*. Knjigo je lani izdala graška založba Styria.

Vojna ladja Viribus unitis (Z združenimi močmi) je bila admiralska ladja avstroogrske mornarice. 1. novembra, dan za tem, ko so jo zavezniki že prepustili Državi Srbov, Hrvatov in Slovencev sta jo v Puli potopila italijanska diverzanta

Triglav pluje trikrat

Le redko kdo ve, da se je eden od cesarsko-kraljevskih rušilcev imenoval **Triglav**. V prvih dneh vojne, 13. avgusta 1914, je skupaj z rušilcema Csepel in balaton pomagal reševati brodolomce s potniške ladje Baron Gautsch, ki je blizu Brionov naletela na mino. **Triglav** so poslali pred Drač, kjer naj bi napadel italijansko ladjevje, ki je prevažalo srbske čete na Krf. naletel je na mino, hudo poškodovano ladjo so 29. decembra leta 1915 poslali na dno francoski rušilec. Leta 1917 so zgradili nov rušilec z enakim imenom. Po vojni je končal kot italijanski vojni plen. Več desetletij pozneje pa je zaplul še tretji **Triglav**: v znanstveno-fantastični nanizanki Legend of the Galactic Heroes, ki jo že od leta 1988 snemajo in objavljajo tudi na internetu. Triglav so poimenovali po bogu vojne - praviijo avtorji Japonci.

Melbourne

Veterani Snowyja so se ponovno srečali

Foto: F.A.

Štefan Merzel govori o spominskih priznanjih, ki jih je veteranom Snowyja podelila viktorijska slovenska skupnost; na odru veterani s priznanji. Po programu se je organizatorju priglasilo še več bivših delavcev in tudi tem so bila izročena.

MELBOURNE/GLAS SLOVENIJE, S.G./ - V nedeljo, 3. oktobra se je zbralo v dvorani Verskega in kulturnega središča sv. Cirila in Metoda v Kew lepo število Slovenk in Slovencev vseh starosti. Trenutek je bil posvečen bivšim delavcem na Snowy Mountainsu.

To je bila tudi že tretja uresničitev srečanja iz zahtevnega in obširnega projekta **SLOVENCI V SNOWYJU - PREDNO NAM UIDE ČAS**, in njenega avtorja **Florjana Auserja**.

Med zbranimi so bili častni gostje: predstavnik viktorijske liberalne stranke za Yarra Province **David Davies MLC**; **Marko Polajžer**, drugi sekretar iz Veleposlaništva RS v Canberri; **pater Metod Ogorevc O.F.M.**, **pater Valerijan Jenko O.F.M.**, **pater Filip Rupnik O.F.M.**; **Peter Mandelj**, predsednik Sveta slovenskih organizacij Viktorije; iz Slovenskega narodnega sveta, ki je srečanje organiziral, **Štefan Merzel** - predsednik, **Simon Spacapan** - podpredsednik, **Lenti Lenko** - tajnik in **Stanko Prosenak**, bivši predsednik; **Helena Leber**, **Ivo Leber** - predstavnik SIM; **Ivan Kobal** - avtor knjige *The Snowy - Cradle of a New Australia* ter **Stanka Gregorič** - urednica Glasa Slovenije.

Florjan Auser je prikazal kratek film o 50-letnici Snowyja, po pozdravnem nagovoru Štefana Merzela, pa je spregovoril še o namenu projekta. Izrazil je zadovoljstvo, da je tudi to, tretje srečanje veteranov Snowyja uspelo in da bodo tudi viktorijskim bivšim delavcem podeljena spominska priznanja, ki jim jih podeljuje slovenska skupnost. Za tem je spregovorilo še nekaj častnih gostov. Florjan Auser je prikazal še svoj 20-minutni dokumentarni film *Slovenski v Snowyju 1949 - 1999* in video posnetek s predstavitve Kobalove knjige *The Snowy Cradle of a New Australia* v Canberri. Za tem je predstavil svojo knjigo tudi Ivan Kobal.

Podelitev spominskih priznanj veteranom je vodila Helena Leber, izročil pa jih je David Davies. Podeljeno je bilo okoli 40 priznanj. Na koncu je srečanje zaokrožila slovenska mladinska folklorna skupina **Iskra** iz Melbournea.

Prav gotovo tudi to srečanje ne bi popolnoma uspelo brez dobre organizacije Slovenskega narodnega sveta Viktorije, brez podpore p. Metoda Ogorevca, ki je za srečanje ponudil dvorano Verskega središča, brez pomoči Štefana Merzela, tudi ne brez pripravljenosti Davida Daviesa da podeli priznanja in ne brez Helene Leber, ki je vodila podelitev priznanj, kakor tudi ne brez melbournške slovenske mladine, ki nas je na koncu razveselila s svojim folklornim nastopom. Vsekakor pa je že naša tradicija, da po vsakem srečanju napolnimo svoje želodčke, za to so poskrbele požrtvovalne kuharice, že kar veteranke **Marta Krenos**, **Zora Kirn**, **Milena Merzel**, **Angela Povh** in **Jelka Bugar**. Seveda je v ozadju vsakega srečanja in prireditve še veliko drugih prostovoljnih delavcev (kot na primer tistih, ki pripravljajo dvorano in oder ali tistih, ki pišejo razne govore), brez katerih vse ne bi potekalo tako uspešno kot je.

Nekateri veterani Snowyja so prinesli s seboj stare fotografije in medalje, izrazili so hvaležnost za dobljena priznanja in željo, da bi se še kdaj srečali. Drugič morda v še večjem številu, saj je to nedeljo potekalo balinarsko tekmovanje in mnogi niso prišli ali pa sploh niso vedeli za srečanje. Organizator pa seveda tudi ni imel imen in naslovov vseh veteranov. Kdor še ni dobil priznanja pa je delal na Snowyju, naj se oglasi Štefanu Merzelu ali Petru Mandelju in to mu bo poslano.

Cooma - Jindabayne

Ob 50-letnici hidroenergetskega projekta Snowy Mountains Scheme vsem slovenskim veteranom
Sporočilo Milana Kučana - predsednika Republike Slovenije

Spoštovani,

zelo vesel sem, da se lahko ob vseavstralski proslavi v Coomi pridružujejo tudi Slovenci pod slovensko zastavo. Želim vam uspešno delo tudi v prihodnje, tako pri dejavnostih, s katerimi ohranjate nacionalno in kulturno identiteto, kot tudi pri vzpostavljanju avstralskega multikulturnega duhovnega sveta, v sožitju z drugimi kulturami in s ponosom na lastno slovensko državo.

Milan Kučan - predsednik Republike Slovenije

Praznovanja, srečanja, slovesnosti...

16. in 17. oktobra 1999

COOMA, JINDABAYNE/GLAS SLOVENIJE, S.G./ - Končno so Snowyjcji dočakali svoj dan - višek praznovanj ob 50-letnici hidroenergetskega projekta **Snowy Mountain Scheme**. Slovesnosti in piknik so potekali v organizaciji občine Cooma in Snowy Mountains Authorityja. Z dvema avtobusoma so se pripeljali tudi Slovenci, s po enim iz Melbournea in Sydneya, veliko pa tudi z osebnimi avtomobili.

V soboto je bila velika proslava v Coomi, med drugim so obeležili še 150-letnico mesta in 50-letnico odkar je Avstralija tujcem prvič podelila avstralska državljanstva. Med slavnostnimi govorniki je bil tudi **Philip Ruddock**, minister za imigracijo in etnične zadeve. Na Avenue of Flags je občina dodala pet novih drogov za zastave, ki predstavljajo sledeče države: Slovenijo, Hrvaško, Litvanijo, Sri Lanko, Ukrajino in Estonijo. Po en predstavnik vsakega naroda je slovesno prerezal modri trak, v imenu Slovencev **Štefan Merzel**, predsednik SNS Viktorije. Zvečer istega dne so se Slovenci povseslili v Buckanderri okoli tabornega ognja. Za zabavo je na harmoniko igral **Peter Grivec** iz Wollongonga, zmagovalac letošnjega tekmovanja na diatonično harmoniko za naziv *Kralj avstralske polke*.

V nedeljo so se na pikniku v Jindabaynu zbrali stari znanci in prijatelji - bivši delavci na Snowyju. Popoldan so se Slovenci napolnili v Coomu in zamudili pomemben dogodek: na pikniku v Jindabaynu je ansambel *The Settlers*, z znanim avstralskim Ircem **Ulickom O Boylejem**, tudi bivšim delavcem na Snowyju, sicer pa pevcem in piscem besedil o Snežnih gorah, zapel pesem posvečeno Slovincem in Sloveniji. Sreča, da je Florjan Auser ujel dogodek v objektiv kamere.

Višek dogajanj v Coomi je bila za Slovence ta popoldan slovesnost ob drogu z zastavo v Avenue of Flags.

Posebej za ta dogodek je namenil svoje sporočilo **Milan Kučan**, predsednik Republike Slovenije (žal je prispelo prepozno in ga ni bilo moč prebrati v Coomi). Na slovesnosti so spregovorili nekaj besed: **Štefan Merzel**, predsednik SNS VIC, **namestnik župana Coome**, **Marko Polajžer** kot predstavnik Veleposlaništva RS iz Canberre, **Florijan Falež ml.**, **Marijan Cesar** je prebral pismo **dr. Jožeta Bernika**, predsednika SSK, zastavo je blagoslovil **pater Filip Rupnik O.F.M.**, dve pesmi je prebral **Ivan Kobal**, obe himni je zapela **Vivien Falež**, zastavo pa je dvignil na drog **Anton Glavica** iz Tumuta, eden najstarejši veteranov Snowyja. Rojake je z igranjem na harmoniko zabaval **Toni Poklar**. Prisotno je bilo veliko število bivših delavcev na Snowyju, predstavnikov slovenskih društev in organizacij in seveda avtor projekta *Slovenski v Snowyju - predno nam uide čas Florjan Auser*, ki je pridno lovil v objektiv kamere vse kar se je dogajalo. Tako bo v roku nekaj mesecev lahko ponudil slovenski javnosti kompletno izdelan zgodovinski dokumentarni posnetek, ki se mu je sicer posvečal skoraj vse leto 1999.

Tam daleč v Snežnih gorah pa bo od 17. oktobra 1999 za vedno vihrala med drugimi tudi naša slovenska zastava - simbol slovenske državnosti. S tem so tudi veterani Snowyja prenehali biti Jugoslavl! Med navzočimi je dogodek prav gotovo segel najgloblje do srca **Ivanu Kobalu**, saj je dal že pred tremi leti idejo, da bi ob 50-letnici SMS v Coomi zavihrala tudi slovenska zastava. O njej je sanjal vsa leta svojega izseljenštva. Pisal je dnevnik in koval pesmi, v katerih je izražal upanje, da bo prišel dan, ko bo njegova rojstna domovina postala samostojna in neodvisna država.

Cooma - Jindabayne

Fotoreportaža Florjana Auserja

*Veterani Snowyja,
če je še kdo med vami,
ki ni prejel spominskega
priznanja naj se oglasi
na naslov:*

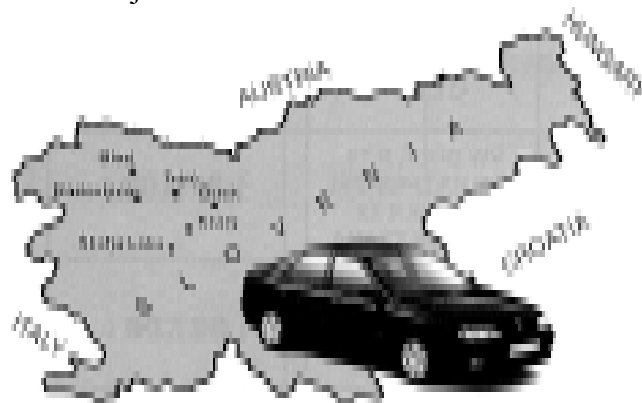
*SMS - P. O. Box 559
Round Corner Dural
NSW 2158*

*Priznanje lahko prejmejo
tudi družinski člani
pokojnih.*

Mirka Vadnova 8
4000 Kranj

RENT-A-CAR

**Najcenejši najem, dostava po dogovoru,
pestra izbira vozil
ZA VSE INFORMACIJE ALI
REZERVACIJE POKLIČITE SYDNEY
Telefon: (02) 9823 0011
Fax: (02) 9823 0022**

Adriatic Adventures

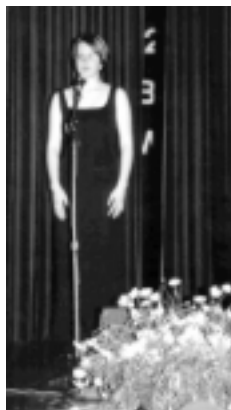

*Najcenejše potovanje do Slovenije
Pooblaščenca agencija za Rent-a-car
Alpetour Kranj*

ADRIA
 ADRIA AIRWAYS

Sodelujemo z:
Adria Airways
Malaysia Airline
Quantas
Lauda Air
Lufthansa
 in drugimi letalskimi prevozniki

Phone (02) 9823 0011 Fax (02) 9823 0022
 Shop 12, Edensor Park Plaza
 Edensor Park NSW 2176

**Fotografije Ivan Lapuh
iz Misli**

MELBOURNE/GLAS SLOVENIJE, S.G./ - Petindvajseti Mladinski

koncert se je tudi letos odvijal v organizaciji avstralskih slovenskih verskih središč, tokrat ga je pripravilo Versko središče sv. Cirila in Metoda iz Melbourn v prostorih Slovenskega društva Planica, v soboto, 2. oktobra.

Pater Metod je v uvodni besedi programa zapisal, da je mladina letos izbrala poseben naslov: Let's celebrate! Praznujmo! Praznovati pomeni veseliti se, spominjati se. Pomeni ustaviti se za nekaj časa in uživati v sedanjem trenutku, da bi si napolnili dušo in srce za prihodnost.

Avstralski Slovenci so kot opali dragoceni, tako je zapisal nekoč po obisku Avstralije slovenski kulturnik Aleksander Zorn. Morda so prav te besede navdihnile pripravljalce Mladinskega koncerta, da so uporabili mavrično barvitost opala v ogromnem kolesu, v katerem so vpisane vse letnice mladinskih koncertov. Melbourne je ponovno dokazal, da ima v svoji sredini sposobne ljudi, predvsem pa dokaj zadovoljivo število mladine vseh starosti. Na koncert so prišli tudi mladi iz Sydneya, Adelaide, Canberre, Morwella, Geelonga, in celo iz Darwina. Za vsemi nastopajočimi vsekakor stojijo starši, ki vzgajajo svoje hčere in sinove, vnukinje in vnuke v duhu slovenskega kulturnega izročila. Imena vseh sodelujočih sestavljajo uspešen mozaik prve, druge in tretje generacije Slovencev v Avstraliji.

Glavne ideje:

Draga Gelt, Anita Fistrič
Vodja prireditve: Katarina Vrisk
Scene in grafika: Draga Gelt
Organizacija: Anita Fistrič, p. Metod Ogorevc O.F.M., Draga Gelt, Lucija in Štefan Smec, Lidija Lapuh
Vezno besedilo: Draga Gelt
Popravki besedila: p. Metod, Anita Fistrič
Oderski vodja: Andrew Fistrič
Logo: Slovenian Youth Group
Glasbeni urednik: Lenti Lenko
Razstava: Lucija, Štefan Smec
Ikebani: Zora Kim
Okrasitev odra: Tilka lenko, Anica Smrdel, Anica Vrisk
Tisk: Simon Špacapan, Distinction printing
Blagajnik: David Hvalica
Luči: Active Lighting
Ozvočenje: Advance Audio
Računalniški prelom programa: Katarina Mahnič
Video produkcija: Lennox production, Anita Fistrič, Draga Gelt

Pri pripravi koncerta so še pomagali:

Člani društva Planica, Lojzek Červek, Iris Dietner, Thavy Ear, Michelle Fistrič, Simon Grilj, Monica Jong, Marija Kosi, Lenti, Tilka in Valentin Lenko, Lidija Lapuh, Zdenka in Christina Mesarič, Tončka Plesničar, Ljubica Postružin, odbor staršev Slomškove šole, Jože Rozman, Anton Smrdel, Anica, Barbara in Veronika Smrdel, John Škofic, Sabina Vogrin, Anica Vrisk, Nancy Xie, Nadasha Zhang in še mnogi drugi.

Sponsorji koncerta: Distinction Printing - lastnik Simon Špacapan, Vodušek Meats, Slomškova šola Kew, Glas Slovenije, Mercedes Benz- Porsche-Nw-Volvo - lastnik Martin Toni, Igralska družina Merryalnds Sydney, Thezaurus - Institut for Slovenian studies of Victoria, Slovensko društvo Melbourne, Slovenska folklorna skupina Iskra Melbourne, Lenti Lenko - učitelj glasbe, St. Raphael Slovenian Mission, Slovensko društvo Planica Springvale, Slovenski narodni svet Viktorije, Alfred Brežnik - častni generalni konzul, Slovensko športno društvo St. Albans, Anita in Walter Pahor, Ivo in Helena Leber
Ostali darovalci: Marcela Bole, Meta Lenarčič, N.N., Zdenka Mesarič, Katarina in Anica Vrisk ter Lucija Smec

Besede ob simboličnem plesu 28. točke

/Napisala Draga Gelt/

V slapu veselja so zbrane kapljice sreče. Kot zlata nit se vijajo skozi naša življenja, skozi bisere, med kristali veselja in solze sreče. Poglej, kapljica veselja je v našem kolesu časa! Veliko ljudi je prišlo v Avstralijo osamljenih, žalostnih. A sonce je dalo luč in moč za nadaljevanje poti. Postali smo del te vezi, ki veže edinstveno multikulturno avstralsko skupnost, bogato, različno in ponosno. Skupnost, kot dragocen kamen, skrit v srcu Avstralije. Del tega kamna smo, del avstralskega opala, ki blesti v mavričnih barvah kulturnih vezi. Naj stopimo pogumno v novo tisočletje v veri in upanju na dobro in mir na svetu!

*Sredi samotnih sten
v pajčolan pen
slap pada, pada, pada...
Oton Zupančič*

Nastopili so:

Folklorne skupine, ansamblji pop in slovenske narodne glasbe, posamezni solisti klasičnega in pop petja, igranja na klavir, harmoniko in flavto, plesalci na pop glasbo, pevski zbori, vokalne skupine, dueti in drugi.

Napovedovalca programa:

Evelyn Kojc in Tony Lenko

Imena nastopajočih:

Marcela Bole, Vokalna skupina Proteus Anguinus, Melissa Bratina, originalni mladinski zbor Glasniki, otroci Slomškove šole, Steven Rožanc, Adrian Butinar, Anita Polajzer, Marjeta Ponikvar, Davor Pavlin-Premrl, Danica Petrič, Adriana Kustec, Rebecca Taylor, Tomaž Ponikvar, The Big Band Theory, ansambel Karantanja, folklorna skupina Iskra, folklorna skupina Prvi rej, Tanya Andrejas, Lidija Lapuh, Wendy Cestnik, Christina Mesarič, Erik in David Toni, Iris Dietner, Leah, Simon, Michelle in Melissa Fistrič, Lenti Lenko, Helen Trinnick, Katarina Vrisk, slovenska šola društva Planica in slovenska šola Slovenskega društva Melbourne.

Podelitev priznanj nastopajočim:

p. Metod Ogorevc, O.F.M.

25.let

**St. John's Park
COMMUNITY CLUB**

Proud Sponsor Of The
Sydney 2000 Slovenian Olympic House.
80 - 84 Brisbane Rd. St. John's Park. N.S.W. 2176

Občni zbor

Nedelja, 7. novembra 1999
ob 15.00 uri

Christmas Party

Sobota, 18. decembra 1999
Igrajo LAUFARJI iz Slovenije

Silvestrovo v olimpijskem Sydneyu

Morda še ne veste, da bo ob letošnjem vstopu v novo tisočletje v olimpijskem Sydneyu velika gneča in da bo treba misliti na rezervacije za silvestrovanje že zdaj!

Zato Klub Triglav že sprejema rezervacije
(Martha Magajna tel.: 960 96057)

Žrebanje srečke za povratno letalsko vozovnico Sydney-Dunaj
Igral bo narodnozabavni ansambel iz Slovenije LAUFARJI

**Veselo v novo leto 2000 - v novo tisočletje
s Klubom Triglav!**

Telefon: (02) 9610 1627 Fax: (02) 9823 2522
E-mail: club@triglav.com.au

HEALTHY FARM
HEALTHY MEAT

*38 years in business
22 years in Cobram*

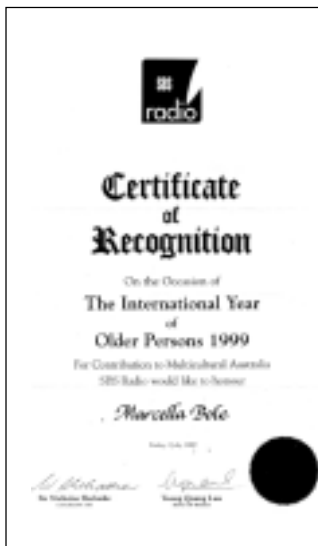
CANBERRA
Phone: 02- 6 295 1222

COBRAM
Phone: 03-58722115

V letu ostarelih 1999 - priznanje Marceli Bole

MELBOURNE /HELENA LE-BER/ - Ob mednarodnem letu spomina na ostarele je med našimi izseljenci po svetu dozorelo nešteto zgodb posameznih življenj. Izorati je bilo treba trdo ledino tujine in največkrat so se iz neizkušnih mladostnikov porodili pravi učenjaki - graditelji multikulture.

Ob mednarodnem letu ostarelih 1999 Slovenska vas v Avstraliji?

MELBOURNE /HELENA LEBER/ - Letos bo minilo trideset let odkar smo nekateri pričeli razmišljati o Slovencih - upokojencih. Sprva smo pričeli z občasnimi srečanji pri Slovenskem društvu Melbourne vsako prvo nedeljo v mesecu. Tu se shajamo še danes. Naše slovensko versko središče v Kewju je zgradilo za starejše Dom počitka Matere Romane.

Zdaj je prišel čas, ko moramo razmišljati o tistih, ki želijo ostati na svojem dokler jim bo zdravje dopuščalo. Zato bi morali pričeti z gradnjo manjšega naselja eno in dvosobnih slovenskih hišic, ki bi imele tudi garažo in majhen vrtiček. To bi bila neka vrsta upokojske vasice.

Še vedno ostaja vprašanje kje. Če ne bi gradili na že obstoječih slovenskih zemljiščih (ob slovenskih društvih) bi bilo najboljše graditi v tistih mestnih predelih kjer živi največ priseljencev.

Seveda bi morali najprej raziskati če so naši ljudje pripravljeni živeti v takem naselju. Ena od možnosti bi bila kupiti eno teh hišic in določiti od njene vrednosti vsoto, ki bi jo podedovali dediči. Zaenkrat bi bila cena dvosobne hišice (odvisno od zemljišča) okoli \$ 125.000, seveda pa manj za enosobno. Vse hišice bi imele dodatne naprave za udobno življenje ostarelih ali invalidnih. Prebivalci naselja bi imeli vso varnostno in zdravniško oskrbo. V naselju bi bili tudi prostori za zabavo in razvedrilo.

Ker že skoraj štiri desetletja sodelujem z upokojenci pri holandski in slovenski skupnosti v Melbourne, so mi problemi ostarelih dobro znani. Prav zato sem pričela z iniciativo za slovensko naselje. Če nam ti načrti ne bodo uspeli, bomo Slovenci v novem tisočletju na stare dni životarili in umirali osamljeni v tujih okoljih, daleč od svojih rojakov in svoje skupnosti, na katero smo se skozi vsa leta življenja v Avstraliji tako zelo privadili. Po drugi strani pa v svojih sedanjih, velikih hišah, z velikimi zemljišči ne bomo več mogli ostati, kdo jih bo čistil, kdo bo kosil travo, urejal vrt... kmalu tega ne bomo več zmogli. V urejenem naselju za ostarele lahko v svoji lastni hišici še vedno skrbite za sebe, v slučaju bolezni pa, kot sem že omenila, vam je na razpolago socialno-zdravstvena služba. Dolga leta sodelovanja z ostarelimi so moje želje za uresničitev boljše sedanosti in prihodnosti naših ljudi.

Deseta obletnica molitvene skupine

SYDNEY /DANICA PETRIČ/ - Molitvena skupina Srca Jezusovega je 2. oktobra 1999 slavila svojo 10. obletnico. Skupina je nastala na pobudo Pavle Kavčič, Tince Papagna in Danice Petrič po zgledu medjugorskih dogodkov. Skupina se zbira k molitvam vsak četrtek ob 10.30 dopoldan in po opravljeni Sveti maši, molitvi rožnega venca, križevega pota, litanij in raznih pesmi, ter priložnostnih molitev. Molimo za razne potrebe, za mir na svetu, za zdravje, za mladino, za ostarele in druge. Poleg molitev pa ob praznikih organiziramo tudi kosilo za bolne in ostarele rojake ter razne izlete. V nedeljo, 31. oktobra je molitvena skupina proslavila svojo obletnico z vsemi verniki, ki so se udeležili Sv. daritve.

Slovensko društvo Sydney dobilo predsednico

SYDNEY /GLAS SLOVENIJE/ - V nedeljo, 31. oktobra so na občnem zboru v SDS izvolili novi odbor: predsednica - Mira Smrdel; odborniki - Ivan Koželj, Martin Danev, Robert Fišer, Joe Erzetič, Erika Družinec, Milica Brezovnik, Jože Hedl, Erika Žižek, Vili Žižek, Danijel Pondelak in Slavko Prinčič. To je prvič v zgodovini društva, da krmilo prevzema ženska. Miri Smrdel in celotnemu odboru želimo veliko uspehov pri delu. Obenem pa se zahvaljujemo za vso podporo prejšnjemu odboru in predsedniku Ivanu Koželju.

Slovenski klub v Perthu na občnem zboru potrdil večino starega vodstva

PERTH /FERDO PESTOTNIK/ - Na letnem občnem zboru so člani Slovenskega kluba Perth izvolili novi odbor, v katerem je večina starih odbornikov: Predsednik - Ferdo Pestotnik; podpredsednik - Ivan Cirej; tajnik - Max Namestnik; blagajničarka - Jožica Haložar; odborniki - Ančka Kočar, Frank Strle, Zoro Bajec, Tone Mihalčič; zaupnika - Frank Pavzin, Polde Jauk.

1. november Vsi sveti Spomin na pokojne

8. oktobra 1995 je umrl naš sydneyjski rojak **Jože Čuješ**, velik ljubitelj slovenskega jezika, ki mu je bil vzornik prav Anton Martin Slomšek. "Brez Slomškovih besed ne bi mogel", je imel navado reči. Škoda, da ni dočakal njegove beatifikacije. Naj mu bo rahla avstralska zemlja!

Kotedarski mesec november nam ponuja priložnost, da se spomnimo vseh, ki se jim je življenska ura iztekla. Zahvalimo se zdaj in tokrat vsaj nekaterim, ki so bili v pomoč naši slovenski skupnosti:

p. Valentin Bazilij O.F.M.

*Sestra Ema
Jože Senčar
Marjan Kovač
Marian Peršič
Jože Petrič
Vladimir Menart
Ivanka Bulovec
Ivo Šušteršič
Peter Dolenc
Stanko Aster Stater
in vsi ostali,
tukaj neimenovani*

Položimo s spominom nanje na njihove grobove še misel pesnika Toneta Pavčka:

*"Vsak človek je zase svet,
čuden, svetel in lep
koz zvezda na nebu..."*
Naj počivajo v miru!

Adelaide Festival

3 - 19 March 2000

Do you have a special toy car that can be part of the Adelaide Festival? Become a member of the Festival carpark community by donating your little vehicle and seeing it become a work of art. Slovenian artist Matej Andraž Vogrinčič, a guest for the Festival's Visual Arts Program, will transform a large brick wall in Rosina Street into a very special carpark. Swap your car for a parking ticket at the Adelaide Festival office, 105 Hildley Street, available from September 22.

In memorie of Marijan Peršič Gone but not forgotten

By Karen Peršič

Karen and Marijan Peršič

As I sit here surrounded by Marijan's life I ponder on how rich one person's life can be. As was said on TV the other night, a person's worth is better, measured by the growth of the internal person than the attainment of external goods. When applied to Marijan nothing could be truer. He has left behind such a legacy that will be remembered and recorded for generations to come. He has contributed a lot to the Slovenian Cultural activity in Australia, whether on Radio, by his written work or by the sheer breadth and depth of his knowledge and ideas.

Even though the time is passing Marijan is still here in so many ways. Years of editing the Vestnik have left an indelible record, of not only the historic and social record of the establishment of the Slovenian Clubs in Melbourne, but also the many articles of a literary and historical importance on Slovenia itself. He had a most incredible knowledge of history, not just Slovenia, but most of Europe. I always said jokingly that his knowledge was of such detail that he would have known what Napoleon had for breakfast before going to battle. He was always interested in History and Literature; his knowledge of Slovenian writers is reflected and recorded in the many articles written for Vestnik and other publications. As you go through many of the Slovenian publications here or overseas Marijan's name will pop up attached to articles on a wide range of topics. He was good at short articles, and these were published in Rodna Gruda; the annual Slovenski Koledar and in other publications.

The written word lasts long after a person has gone and this will be true with Marijan. Though he has left us physically, his knowledge, philosophy and literary expertise will live as long as

there are books in libraries. His study, in which I now sit, is a resource in itself. Books in Slovenian, German and English, mostly on Literature, History and Politics. His interest in these areas was purely academic, as he always looked at things with an open unbiased mind. This approach to life will be sadly missed by all who are interested in knowledge, but fortunately much of his skill will remain in the records of time.

His biggest project was his book. Unfortunately not completed when he passed away, but hopefully can be published in its current format. Again it was testimony to his literary skills that his approach to his memories of the camps and the period after the war was different. This is why hopefully all of his work will not be wasted, as when in Slovenia last he was encouraged to finish it. Unfortunately this was not to be.

Marijan literary skills were respected around the world. Whenever you got a group of Slovenian Writers and Editors together they were all familiar with Marijan and his work. Not everyone agreed with him on everything he said, but this is why people found him interesting, how they learnt by discussing topics and seeing from another perspective.

Finally is the legacy he has left for the younger generation of Slovenian descendants. They respected his intellect. Always being a gentleman, he put everyone at their ease and would really listen to their point of view. He was always happy when sharing his knowledge of Slovenia with those who were too young to know. He was happy in Australia but his home was Slovenia. The saddest part of losing such a person is the loss of the resources that was in his head.

*"Lives of great men all remind us
We can make our lives sublime,
And, departing, leave behind us,
Footprints on the sands of time."*
Henry W. Longfellow

Why the song "Old Slovenia"?

By Australian Irishman, the composer and song writer
Ulick O'Boyle

The origins of this song go back to 1962, when I was working as a first aid officer up in Bogong Creek on the Khancoban side of the Snowy Mountains. A fitter and turner came into my little post to have his injured hand checked. He had been of work for eight weeks and was the returning to work. His name was Emil Antoncic, and we became good friends and have been so ever since. I will always remember the time my old bomb of a car broke down just when I needed it to visit my family thirty miles away. I had only known Emil a week or two, but without hesitation when I told him my problem, he declared "No problem! - Here are the keys to my volkswagen!" You have to like someone like that!

During the quiet times at work he told me of his origins. He came from Slovensko Primorje and he told me a lot of his country. We have stayed in touch all through the years and Emil recently drove all the many miles from Blackwater in Queensland to join in the Snowy 50th Anniversary Celebrations.

Some years ago another Snowy friend was the president of the Slovenian club at Canberra. His name was Roman Bicak. He also told me a lot about the places and history of his country. Sadly he died a few years ago. He is missed.

One day I was plucking at my guitar and thinking of Emil and Roman, and then I remember Eddie Svent, Roman Iskra and Emil Lican...fellows I'd known up in those cold hills so long ago - and they were all Slovenians! And so, somehow, the words came into my mind... and the melody for the verses was born. The music which I used for the chorus of the song comes from an old Polish folk song of the 18th century... And so, by a process of cross fertilisation, this song came into being..... **Regars Ulick O'Boyle**

Old Slovenia

*I see it all today
tho' it's ten thousand miles away:
a castle by the caves of old Postojna,
as I work the Snowy Scheme
in my mind as in a dream
rise Triglav and
the mountains of Slovenia.*

*I chose to leave my home
to Australia to roam
and seek my fortune in the
Snowy Mountains.
I was a miner number one,
on the drill I was 'THE GUN',
as my tngsten tore
the granite out in fountains.*

*Where the land is sown
with churches,
that's where I long to be.
Where Pegam and Lamberger
wrote shining poetry.
Where freedom's light is brightest
in the mountains of Carinthia,
some day I will return
for in my heart I yearn
for my Slovenia.*

*Far beneath the Geehi wall
of ice and snow so tall
is the tunnel I must enter
in the morning.
Oh, a Sunday goes too fast
for dreaming of the past
and the Manhaul blows it's horn
without much warning.*

*A bed a locker and a broom
in my Snowy Mountain room
on Sunday with a flagon full of vino.
But I miss the wine 'sezana',
red 'teran' nad good 'vipava'.
Yes, Slovenia is where I long to be now.*

*Again lake Bled I see
with it's ancient monastery,
lake Bohinj and Jesenice
those places from the past
for me for ever last
Podsreda, stari Rajhenburg
and Brestanica.*

*Well the wine is almost gone,
for the time is moving on,
the winter sun is out
of sight around me
and I'am feeling kind of sad
kind of blue for what I had
and left, to find
whatever else has found me...*

*... Some day I will return
for in my heart I yearn
for my SLOVENIA...*

20th Graduation Ball
The Slovenian Schools Committee is organising
20th Graduation Ball for the 1999 HSC students.
This occasion will be a very special celebration for the
Slovenian School .
Saturday 27 th November 7.30 pm at Triglav Club
Bookings: Club Triglav, Martha Magajna

Slovenska TV 31-Sydney

Slovenska oddaja vse popularnejša - po kvaliteti za vzor na postaji TV 31

Oddaje pripravlja Florjan Auser, besedila piše in bere Stanka Gregorič,

napovedovalka (dvojezičnega) programa je Mirjam Stariha
SYDNEY /GLAS SLOVENIJE/ - V ponedeljek, 6. septembra je stekla prva slovenska televizijska oddaja na kanalu 31, ki ima v Sydneyu 2 milijona potencialnih gledalcev.

Druga oddaja je bila na sporedu 20. septembra, tretja 4. oktobra, četrta pa 18. oktobra in tako naprej... vsak drug ponedeljek ob 18.00 uri. Ker so posnetki dobre kvalitete, jih je vodstvo kanala 31 ponavljalo vsak ponedeljek, ko redna oddaja ni bila na vrsti.

Doslej so bili prikazani izvlečki iz dokumentarnih posnetkov o Slovencih v Snowyju, Slovenska hiša v času OI Sydney 2000, Slovenska gostilna in slovenski športniki, ki so trenirali v Sydneyu in se pripravljali za igre. Gledalci so lahko videli zračne posnetke olimpijskih objektov in objektov v Penrithu. Predvajani so bili posnetki s canberške predstavitve knjige Ivana Kobala *The Snowy - Cradle of a New Australia*, ki jo je predstavil avstralski politik Tim Fisher; s tekmovalca diatoničnih harmonikarjev za naziv *Kralja polke Down Under* in zmagovalca Peter Grivec ter zmagovalca pod 18 let straosti Erik Toni, pa tudi Rudi Črnčec; reportaža z Mladinskega koncerta v Melbourneu in še kaj. Vse v izvedbi Florjan Production-a.

Objavljeni pa so bili tudi odlomki iz Slovenskega Magazina RTV SLO. **Zakaj tudi v angleščini?** Televizijska oddaja ni samo za slovensko gledalstvo; ker živimo v angleškem svetu in ker želimo h gledalstvu pritegniti tudi drugo in tretjo generacijo Slovencev in nenazadnje, ker bomo le tako lahko delali promocijo Slovenije in Slovencev pri Neslovcih, je torej del oddaje v angleščini.

Še to: TV 31 je dostopen skoraj vsem na območju Sydneya (celo do Ingleburna in drugje), le poiskati ga je treba ali obrniti anteno proti Optus oddajniku v Cityju. TV 31 spremljajo tudi prebivalci Merrylandsa, gledajo pa ga seveda tudi v Verskem središču.

POSTANITE SPONZOR SLOVENSkih
 TV ODDAJ V SYDNEYU TUDI VI!

Dokumentarni posnetki s srečanja v Snowy Mountainsu, ki so bili posneti 16. in 17. oktobra 1999

TV 31 Sydney, slovenska oddaja je bila v ponedeljek, 1. 11. ob 18.00 uri
TV 31 Melbourne, slovenska oddaja bo v torek, 9. 11. ob 18.30 uri

AKTUALNO

Ob obisku Slovenije vpraša papež vljudno slovenskega Butalca:

“Kako kaj vaša žena?”
 Butalec mu še bolj vljudnostno odgovori:

“Hvala, odlično! Pa vaša?”

Papež pojasni zakaj ni mogel sprejeti veljake slovenskih strank, da bi se pri njem spovedali: “Žal sem prišel le na enodnevni obisk.”

Podpredsednik slovenske vlade zapove davčnemu uradu, naj krvni davek na slovenskih cestah obračunava po znižani osem odstotni stopnji “Popust na količino, pač.”

Ker so ob sončnem mrku v slovenskih trgovinah zmanjkala zaščitna očala, je minister za zdravje izdal uredbo: “Kupite si kremo z UV faktorjem in se z njo namažite po obeh.”

Ko bodo v Evropi izposlovali slovenski domicil za plemenske lipicance, bodo sprožili še postopek za zaščito plemenskega goveda v vladi.

AFORIZMI Žarka Petana

Kmalu po tem, ko sem prišel na svet, mi je svet dal vedeti, da sem se znašel na nepravem kraju ob nepravem času.

Kjer kradejo vsi, ni korupcije.

Jaz sem za ljudi, ne pa za ljudstvo.

Koliko bi prihranili denarja, če bi skupaj sprejeli papeža in Clintona.

Laž ima kratke noge, a dolgo življenje.

Ne bojte se prihodnosti, podobna je preteklosti.

Potem, ko so nam zasukali možgane, je prišla direktiva: delajte po svoji pameti.

Vlada tolerira samo tisto opozicijo, ki jo pusti pri miru.

Večina je skoraj vedno neumnejša od manjšine.

Prišli so taki časi, da raje gledamo ženskam pod prste kot pod noge.

Na zdravje!

Kako preživeti in uspeti v 21. stoletju

SYDNEY /MARIJA SENČAR/ - Mogoče niste vedeli, da je velika razlika med poceni in dragimi vitamini, minerali in zdravilno zeliščnimi izdelki. Primerjava je taka: najdražji avto na tržišču in najcenejši, ali: najdražja, najlepša hiša na pravem mestu z najcenejšo na najslabšem mestu.

Čudimo pa se še vedno, ko dan za dnem uživamo veliko količino vseh priporočenih in zagotovljenih dobrih dodatkov k že tako “zdravi in pravilni” prehrani. In - po vsem tem smo še vedno bolni, prehlajeni, bolijo nas vse kosti, kašljamo, kihamo, smo zamorjeni brez vzroka, nimamo nobene volje do dela in smo brez energije. Jezimo se na zdravnike, na ves svet in navsezadnje zahtevamo antibiotike z upanjem, da nas bodo ti rešili vseh nadlog.

Že dolgo je znano, da čudežni (kar je tudi res) antibiotiki, če jih jemljemo prepogosto in za vsako figo, nam lepo počasi a sigurno uničujejo imunski t.j. odporni sistem naših celic. In tako na koncu 20. stoletja z vsemi tehničnimi dosežki lezemo iz ene bolezni v drugo. Mnoge od teh so za marsikoga usodne. Srečujemo se z novimi, prej neznanimi ali redkimi kot so izguba spomina (alzheimer itd.), aids, srčna kap, rak, možganska kap in njene posledice, vsemogoče revme, sladkorna bolezen in druge. **ZAKAJ?** Vsi naši organi so sestavljeni iz drobnih, drobcenih celic, ki pravilno delajo, to se pravi za žive in zdrave, dokler imajo prepotrebno pravilno prehrano. Če so celice zdrave, smo zdravi tudi mi.

Ko prehajamo v novo tisočletje, prislunimo kaj nam iz raziskav in izkušenj v premislek nudijo zdravniki in znanstveniki, ki se vsak dan ukvarjajo s kulturo človeških celic, s pravilnim prehranjevanjem, mikrobiologijo, odpornostjo telesa, staranjem in boleznimi, ki povzročajo počasno ali hitro propadanje človeškega telesa.

Dr. Michael Colgan pravi: Do leta 1940 so poljedelci gajili polja z organskimi odpadki. V zemljo so vračali prepotrebne snovi za zdravo rast ratalin. Po koncu druge svetovne vojne so tovarne orožja naenkrat ostale brez tako potrebnega trga za svoj obstoj. Njihova skladišča pa so bila polna dušika, fosfatov - snovi potrebnih za izdelavo orožja. Kam z zalogo? Pred tem so razne raziskave že pokazale, da rastline izredno dobro uspevajo s pomočjo dušika, fosforja in kalija. **NASTALA SO UMETNA GNOJILA**, ki so jih ponudili pljedelcem po vsem svetu po nizkih in mikavnih cenah. Z uporabo teh je zemlja postaja vse siromašnejša. Umetna gnojila so jo izropala drugih, dragocenih in pomembnih snovi za zdravo prehrano človeka.

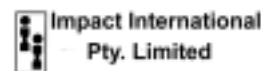
Nadaljevanje sledi

Morda niste vedeli da...

- Se je po vesteh o letošnjem navalu komarjev v Avstriji in komarjem virusu v New Yorku, ki se je tam pojavil 24. avgusta letos in povzročila vnetje možgan (nekoliko ljudi je že umrlo), zdaj pojavila novica: Sydney!

Cuvajte se pred komarjem pikom! opozarjajo sydneyanske zdravstvene službe, saj ta prenaša poseben virus s sledečimi simptomi: depresija, kronična utrujenost, bolečine v sklepih, vročina, spuščaje itd. Simptomi lahko trajajo mesece in celo leta, še posebej se bo pojavilo veliko komarjev v morebitnem deževnem obdobju novembra in decembra (zgodi se lahko celo vse tja do januarja) in kar je najhuje, pikali nas bodo tudi podnevi in ne samo ponoči, kot se je dogajalo sicer. Virusu pa je ime **Ross River fever**. In kaj naj še storimo mi neboljani Zemljani? Pokrivamo naj roke in noge in uporabljamo kreme in pršila proti komarjem! Pravijo: izpraznimo naj stare konzerve in vrče okoli hiše, ki so polni vode in... najbolje bo da dvignemo roke kvišku in se predamo!

Glas Slovenije - sponzorji:
The Voice of Slovenia - Sponsors:

Po avstralskem kontinentu, v Tasmanijo, Argentino, ZDA, Kanado, Švico, Avstrijo, Italijo, Švedsko, na Japonsko in v Slovenijo
/Around Australia, Argentina, USA, Canada, Switzerland, Austria, Italy, Sweden, Japan and Slovenia/